

NATUUR.BLAD

Driemaandelijks ledentijdschrift van Natuurpunt **Dec 2013 | Jan | Feb 2014**

Retouradres: Coxiestraat 11
B-2800 Mechelen

met
GRATIS
wandel
kaart

**Winterse
romantiek**
langs de IJzer

Het **Grote
Vogelweekend**
Tel de vogels in je tuin

Doe mee met
de Natuurenquête

Elektrisch mobiliteit

werk mee aan de natuur van morgen

Duizenden vrijwilligers zetten zich dagelijks in voor de natuur in Vlaanderen. Helaas zijn de effecten van de klimaatverandering meer en meer zichtbaar in onze natuur. Ook daar wil Natuurpunt een oplossing aanreiken. Elektrisch rijden kan onze CO₂-uitstoot verminderen. Daarom slaan Natuurpunt en EV-Point de handen in mekaar om elektrische mobiliteit te promoten.

Elektrisch rijden op hernieuwbare energie

EV-Point bouwt een dicht netwerk van oplaadpunten voor elektrische wagens uit, zodat morgen iedereen elektrisch kan tanken. Die oplaadinfrastructuur, toegankelijk voor elk type wagen, is cruciaal in de doorbraak van elektrische mobiliteit. EV-Point heeft de ambitie om in zes jaar, tegen 2020, 2.500 laadpunten te plaatsen. Zo wordt de CO₂-uitstoot drastisch gereduceerd.

De natuur vaart er ook wel bij: alle EV-Point oplaadpunten worden gekoppeld aan hernieuwbare energie, hetzij van zonnepanelen van Group Solar of hetzij via stroom van een groene energieleverancier zoals Lampiris.

Een oplaadpunt voor iedereen

Het loont de moeite om zelf een oplaadpunt te plaatsen. Voor bedrijven met een groot wagenpark is een **privaat laadstation op zonne-energie** erg interessant: de werknemers tanken gratis, voor de deur, en het bedrijf verliest minder energie tijdens piekuren.

Shoppingcentra, detailhandel en horeca-zaken worden, met een **publiek oplaadpunt voor zowel elektrische fietsen als wagens** voor de deur, een pak aantrekkelijker voor toekomstige klanten.

En als je de **home-charger - je oplaadpunt voor thuis** - koppelt aan zonnepanelen, dan rijd je volledig groen én gratis.

Ontdek je ledenvoordeel bij EV-Point

Je hebt al een EV-Point home-charger voor je elektrische wagen voor een kleine 1.000 euro. Natuurpuntleden krijgen een **korting van 4% op de aankoopprijs**.

Ook krijgt een Natuurpuntlid 4% korting op de oplaadprijs met de **EV-pass, de 'elektrische tankkaart'** voor publieke EV-Point oplaadpunten. Bovenop de 20% korting, die elke EV-Pass houder geniet.

Hoe dan ook, **elektrisch rijden is voor iedereen beter**: opladen is goedkoper, de natuur krijgt minder CO₂-uitstoot te verwerken, particulieren betalen geen wegentaks en bedrijven genieten een fiscaal voordeel.

Kom naar één van de 5 gratis infoavonden over elektrische mobiliteit

Lig jij ook wakker van de gevolgen van CO₂ op de natuur? En leg jij per dag met de auto minder dan 150 kilometer af? Dan is elektrisch rijden op groene energie iets voor jou. Tijdens de gratis infoavond in jouw buurt nemen we al je twijfels weg, kan jij alle vragen stellen en maak je een eerste rit met een elektrisch voertuig.

DO 21 NOV 2013 • 20u-22u • Oost-VL.
Bezoekerscentrum De Bourgoyen (Gent)
DO 28 NOV 2013 • 20u-22u • VL- Brabant
Jeugdherberg De Blauwput (Leuven)
DO 5 DEC 2013 • 20u-22u • West-VL
Prov. Noord-Zuid Centrum (Roeselare)

DO 12 DEC 2013 • 20u-22u • Antwerpen
Ecohuis (Antwerpen)
DO 19 DEC 2013 • 20u-22u • Limburg
Bezoekerscentrum Kiewit (Hasselt)

NOG VRAGEN?

Neem contact op met Petra Beeckx, aanspreekpunt voor elektrische mobiliteit bij Natuurpunt.

petra.beeckx@natuurpunt.be
0490-58 81 22
www.natuurpunt.be/ev-point

Schrijf je in op www.natuurpunt.be/EVparticulier De plaatsen zijn beperkt. Op de website vind je ook alle praktische info: adres locaties, bereikbaarheid en achtergrondinformatie.

Natuur beschermen met mes en vork

Koude winterdagen houden me niet tegen om de natuur in te trekken. Ik ben een vroege vogel. Voor dag en dauw sta ik op en maak ik een lange wandeling. Daar geniet ik enorm van, even wat tijd voor mezelf. Wanneer ik dan terugkom, ontwaakt het dorp en kan ik fris aan een nieuwe dag beginnen. Bij Natuurpunt Boortmeerbeek betekent de winter geen grote verandering. Onze werkdagen lopen gewoon door en de beheerwerken draaien in die periode op volle toeren. Warme chocomelk of verse soep worden dan al eens vaker geschonken en maken het supergezellig.

Sinds drie jaar ben ik voorzitter van de Boortmeerbeekse afdeling van Natuurpunt. Ik ben van mening dat onze groep moet functioneren zoals de natuur zelf: mits een klein beetje sturing laat je ze haar eigen gang gaan. Dat werkt goed in onze afdeling. Onze werkgroepen groeien en bloeien, en er worden veel nieuwe activiteiten opgestart.

Ik vind het ook heel belangrijk om jonge mensen aan te trekken in onze afdeling. Zo creëer je veel bredere visies. Uiteraard leidt dat soms ook tot discussies, maar uiteindelijk komt het onze werking steeds ten goede. Ik probeer iedereen vrij te laten om zijn eigen ding te kunnen doen binnen onze groep.

Wil je weten hoe wij nieuwe enthousiastelingen aantrekken in onze afdeling? Op pagina 42 lees je meer over onze kaas- en wijnavond. Zo'n avond is het uitgelezen moment om onze werking in de kijker te zetten.

Groetjes,

Tom vrijwilliger
Natuurpunt Boortmeerbeek

PS: Je nieuwe lidkaart voor 2014 vind je bij dit Natuur.blad. Je krijgt ze nu al opgestuurd, zo kan je vanaf 1 januari van alle kortingen genieten! Moet je nog betalen? Op het schutblad lees je hoe dat moet.

Foto © Wim Dirckx

Colofon

Hoofdredactie: Sofie Versweyveld, redactie@natuurpunt.be
Redactie: Petra Beeckx, Liesbet Cleynhens, Kassiopeia Devriendt, Peter De Ridder, Joris Gansemans, Jos Gysels, Rosan Heremans, Ewoud L'Amiral, Hans Marijns, Natalie Meeuwis, Anneleen Van Thillo, Karolien Van de Velde, Wim Van Gils, Wim Veraghtert, Dominique Verbelen, Stefan Versweyveld

Advertenties: advertenties@natuurpunt.be | Druk: Roto Smeets
Oplage: 92.000 | Papier: Reprint (60% recycled, 40% FSC)
Ontwerp: De Barbaren | Concept: Stapel

De Vlaamse overheid erkent en steunt Natuurpunt, www.vlaanderen.be
Natuurpunt werkt in Wallonië samen met Natagora, samen zijn we partner van BirdLife International. Voor verschillende projecten kan Natuurpunt rekenen op financiële steun van de Europese Unie in het kader van het LIFE-programma, www.natuurpunt.be/life
V.U. Chris Steenwegen, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen

Cover: Rode Eekhoorn © Vilda/Yves Adams | niet vermeld beeldmateriaal: www.shutterstock.com

Ontdekken

32

Focus

De winterkoning
Energieke holbewoner

34

Seizoensweetjes

Herken de bomen
aan hun knoppen

38

Natuur in...

Echte Belgen, een rat in de tuin
en overwintervlinder

06

Breedbeeld

42

Een dag op stap met Tom Meulemans

44

An Olaerts

50

Nieuwe ledenvoordelen

Beleven

18

In actie

Hoe beheren we onze
natuurgebieden in de winter

25

Naar buiten

Romantiek in het winterbed
van de IJzer

30

10xactief

Grote grazers

23

Gespot

46

In beeld

48

Agenda

Beschermen

10 **Mijn gebied**
LIFE-project Itter en Oeter

12 **Doe mee**
Ernstig bedreigd:
het Vlaamse natuurbeleid

20 **Beleid**
Jagers en grootgrondbezitters
willen natuurverenigingen ruïneren

50 **Het woord van de voorzitter**

HET GROTE VOGELWEEKEND
Leer de vogels kennen met de
affiche en de tellijst op p. 50.

Win!

28 Een weekend in de IJzervallei
37 6 Petzl hoofdlampen

kids

36 Monsters gevonden in het bos
37 Koken voor je tuinbezoekers
49 Neem met je school deel aan het
Grote Vogelweekend op 30 & 31/01

De vos is het favoriete dier van Janne Heylen,
een jonge fotografe die zwervend met haar
camera haar tuin en de Europese natuur verkent.

Mijn BEELD

Janne Heylen is 12 jaar en gebruikt haar camera om haar passie voor de natuur vast te leggen.

Ik trek al van kleins af samen met mijn mama de natuur in. Om beestjes en planten te zoeken, te bewonderen en te fotograferen. Ik ben ook lid van JNM (Jeugdbond voor Natuur en Milieu) om nog meer te weten te komen over alles in de natuur.

Fotograferen is leuk, omdat je zo kan zien hoe mooi alles rondom ons wel is, gewoon 'onkruid' is heel mooi als je er een macrofoto van maakt ... mijn vrienden zijn soms verbaasd hoeveel mooie beestjes er wel in de tuin verscholen zitten.

Tijdens vakanties gaan we op zoek naar bijzondere planten zoals orchideeën in Spanje,

dieren zoals steenbokken en alpenmarmotten in Zwitserland en vossen in Nederland. Zo ook deze vos...

Die is voor mij heel bijzonder omdat het zo'n mooi dier is, dat je niet zo vaak te zien krijgt dicht bij ons. Jammer dat dit mooie dier zo'n negatief imago heeft gekregen... en daardoor veel bejaagd wordt.

Gelukkig zijn er nog gebieden waar ze ongestoord vrij kunnen leven, en waar wij ze dan kunnen bewonderen en natuurlijk ook fotograferen!

Janne

Kort

Foto © Guido van den Wyngaert

Help verkeersslachtoffers tellen

Dieren onder de wielen 2.0 is een nieuw project over aangereden dieren. Aan de hand van meldingen van verkeersslachtoffers brengt de Zoogdierenwerkgroep knelpunten op onze wegen in kaart. Het verschil met de vorige editie is dat je nu ook een handige kaart kan raadplegen. Zo kan je voor je eigen gemeente nagaan waar het grootste aantal verkeersslachtoffers valt. Met het vernieuwde project willen we controleren of het aantal slachtoffers door het verkeer het voortbestaan van bepaalde soorten bedreigt. Daarom roept de Zoogdierenwerkgroep op om een vast traject regelmatig te controleren op de aanwezigheid van aangereden dieren. Zie je op weg naar het werk of school een verkeersslachtoffer? Word dan trajectteller.

www.dierenonderdewielen.be

tweet tweet tweet

@MijnNatuurpunt

Europees schoonmaakproduct, Froggy Lemon Badkamerreiniger, ontvangt als eerste de @CradletoCradle CertifiedCM Gold-certificaat. #primeur

@MijnNatuurpunt

Tot 15 december schenkt @Lampiris-service per nieuwe klant € 6 aan Natuurpunt. Jij kiest zelf het natuurgebied uit. #partnervoormeernatuur

Europees Parlement wil stop overbevising

Het Europees Parlement zette in oktober een punt achter decennia van overbevising. De capaciteit van de Europese vissersvloot is drie keer groter dan de visbestanden kunnen dragen, en dus wil het parlement dat geïnvesteerd wordt in duurzame visserij en het herstel van visbestanden. De parlementsleden verwerpen dan ook subsidies voor de bouw van nieuwe schepen en willen meer middelen voor onderzoek, opleidingen, handhaving en jobdiversificatie voor vissers. Natuurpunt is tevreden met die grote lijnen, al zijn er nog wel achterpoortjes. Daarom vragen we bij verdere onderhandelingen verder in te zetten op het herstel van de visbestanden en de mariene ecosystemen, want zonder gezonde zee zijn er geen gezonde visbestanden. En zonder vis, geen vissers.

Erfgoed krijgt meer waarde

Er ligt heel wat erfgoed in onze Vlaamse natuurgebieden. Natuurpunt ontvangt van minister Bourgeois een subsidie van 140.000 euro om na te gaan hoe dit erfgoed kan beheerd worden om het samen met de natuurwaarden tot hun recht te laten komen. De bedoeling is om een aantrekkelijke omgeving voor de bezoeker uit te werken en het erfgoed en de cultuurlandschappen in de kijker te zetten. Dat werd al gedaan met de Juffrouwkapel in het Raspaillebos in Geraardsbergen. De kapel en haar omgeving werden grotendeels door vrijwilligers opgeknapt en nieuwe bankjes en een trap nodigen uit om van het erfgoed in een beschermde omgeving te genieten. En afgaand op de reacties van de vele bezoekers, is het een prachtig initiatief.

Schoenen Torfs voor meer natuur in Vlaanderen

Schoenen Torfs, al jarenlang partner van Natuurpunt, viert dit jaar zijn 65 jaar bestaan. En dat doen ze op een originele manier. Zij organiseerden een route 65. Dit is een aaneenschakeling van 65 routes waarbij een bezoek gebracht werd aan elke Torfs winkel. De Torfsmedewerkers en supporters hebben al lopend, wandelend of fietsend het traject afgelegd. Ondertussen zamelden ze geld in voor het goede doel. Er werden wafels gebakken, snoepjes verkocht en kilometers gesponsord. De opbrengst werd verdeeld onder de 5 partnerorganisaties, waaronder Natuurpunt. In het verleden steunde Schoenen Torfs Natuurpunt via de plastic draagtassen actie. Voor elke niet gebruikte draagtas ging er 15 cent naar Natuurpunt.

NATUUR PRODUCT

Zwart goud onder de kerstboom

Puro Fairtrade koffie is met respect voor de mens en het milieu geteeld en geoogst. De passie van de kleine koffieboeren en plantagearbeiders voor hun koffiebo-

nen, proef je in elk kopje. Puro Fairtrade Coffee draagt het Max Havelaar-keurmerk en steunt nu ook Natuurpunt. Koop nu de hartverwarmende cadeauverpakking voor onder de kerstboom of bij de nieuwjaarsbrieven; 4 pakjes gemalen koffie en een design mok, want per geschenk schenkt Puro een bijdrage om 5 m² natuur aan te kopen en duurzaam te beheren.

www.natuurpunt.be/winkel

Een prachtige foto voor elke maand

Aan goede tradities komt geen einde. De Natuurpuntkalender 2014 is er eentje om bij te houden. Dertien adembenemende natuurfoto's van Wouter Pattyn, bekend natuur- en landschapsfotograaf. Voor de fans brengen Natuurpunt, Wouter Pattyn en uitgeverij Lannoo in 2014 het boek 'Natuur vanuit de hemel' uit met unieke luchtfoto's van Vlaamse natuurgebieden. In de kalender krijg je alvast een voorproefje en een kortingsbon van 5 euro voor het boek.

www.natuurpunt.be/winkel

Een wens voor de natuur

Verstuur deze kerst en volgend jaar de mooiste wensen met de set van 5 tijdloze wenskaarten. Goed voor elke gelegenheid, en in een bewaardoosje.

www.natuurpunt.be/winkel

Vanaf nu vind je de Natuurpunt Winkel online, in de bezoekerscentra en op beurzen. Het winkelpand in Mechelen sluit de deuren.

@MijnNatuurpunt

@JNMugw

Bartel Van Riet gaat met @MijnNatuurpunt op zoek naar de mooiste bosklas #weekvanhetbos <http://www.nieuwsblad.be/bos>

@JohanVanEeghem

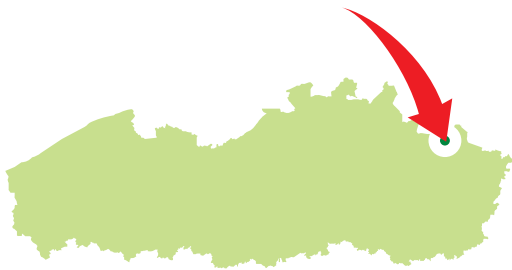
#blankenberge bezoek gebracht aan dag van de natuur van natuurpunt. Mooi weer voor deze activiteit.

@Henk_Baas

Natuurpunt brengt Vlaams erfgoed in natuurgebieden in kaart, <https://www.onroerenderfgoed.be/> @MijnNatuurpunt @vioe #erfgoed #natuur

@MijnNatuurpunt

Jagers eisen 85 miljoen euro van natuurverenigingen @nieuwsblad_be <http://goo.gl/nMmDcx> Lees onze reactie <http://goo.gl/ho2fGB>

LIFE ITTER & OETER

Het LIFE-project Itter & Oeter overkoepelt twee prachtige natuurgebieden in Noordoost-Limburg: de Itterbeek- en de Bosbeekvallei. De twee beken ontspringen op het Kempense plateau waar ze zich diep in het landschap snijden om vervolgens de Maas te bereiken. De mooie meanders met kabbelend water, grotendeels verscholen achter elzenbroekbossen vormen het uithangbord van de Bosbeekvallei. Het landschap rond de middenstroom van de Itterbeek is sterk beïnvloed door de mens: de beek stroomt met een rechte loop door een bijzonder fraai kleinschalig cultuurlandschap dat vooral bestaat uit graslanden met talloze poelen en houtkanten. Verspreide bosjes en zeer waardevolle heiderelicten zorgen voor een zeer hoge biodiversiteit. Met het LIFE-project wil Natuurpunt de natuurwaarden van de gebieden nog naar een hoger niveau tillen en bijzondere dier- en plantensoorten extra kansen geven. www.life-itterenoeter.be/

'Trots op de terugkeer van de boomkikker'

Sylvain Peeters, conservator en al jarenlang drijvende kracht in de Itterbeekvallei

Ik ben trots dat de boomkikker hier terugkeerde. In 2006 hoorde ik zelf de eerste boomkikker roepen. Momenteel zitten er meer dan 500 roepende mannetjes, de grootste populatie in Vlaanderen. Buitenlanders komen naar hier omdat ze willen weten hoe we de boomkikker terug kregen. Soms doen ze smalend over de ruigtes en pitrus hier. Toch zijn die planten enorm belangrijk voor amfibieën. Die helpen we ook met ons begrazingsbeheer en de aanleg van poelen. Vanaf het begin focuste ik op dieren. Ik kreeg veel tegenkanting, maar deed gewoon wat volgens mij goed was. Het resultaat mag er zijn!

2

'Kinderen betrekken bij de natuur'

Gertie Bergmans, juffrouw op kleuterschool De Beverburcht in Maaseik

Ik groeide op in de Bosbeekvallei en speelde er als kind heel veel. Tegenwoordig mogen kinderen niet vaak meer buiten spelen, echt jammer. Daarom trek ik met juf Sanne wekelijks de Bosbeekvallei in achter onze school. Zo wil ik de kleuters meer bij de natuur betrekken en hen volop laten experimenteren. De eerst uitstap is leren kijken naar de natuur. Op de tweede tocht zoeken we naar prikkelblaadjes: netels, distels, doornen en hulst. Zo prikken ze zich de volgende keer niet meer zo snel. Verder zoeken we wriemelbeestjes, maken we een herfstkroon, vangen we waterdiertjes... De kleuters kijken er iedere week naar uit.

3

'Vitamientjes om door te gaan'

Sil Janssen, bezieler van het Natuurhulpcentrum in Opglabbeek

Zowel in de Bosbeek- als in de Itterbeekvallei heb ik mee de afdeling gestart zodat de eerste gronden konden worden aangekocht. Mijn rol was vooral achter de schermen. Op het terrein zijn er veel handen die veel harder hebben gewerkt. Al ben ik wel fier dat we de komst van de weekendhuisjes hebben kunnen stoppen. Dankzij de beheerwerken zien de gebieden er nu prachtig uit en duiken er nieuwe diersoorten op. Dat geeft vitamientjes om door te gaan. Ook al ben ik nu niet meer zo actief als vrijwilliger, ik kom er nog regelmatig genieten van de natuur. Veel dieren uit het Natuurhulpcentrum vinden hier een nieuwe thuis.

Foto's © Wim Dirckx

Ernstig bedreigd: het Vlaamse natuurbeleid

Met 90.000 aangesloten gezinnen is de steun voor Natuurpunt nog nooit zo groot geweest. Maar op politiek vlak is natuur niet langer een prioriteit. Met de verkiezingen van volgend jaar in aantocht wil Natuurpunt daar verandering in brengen. Met de grote Natuurenquête peilen we alvast naar jouw mening over de Vlaamse natuur.

Tekst: Joris Gansemans

Op 25 mei 2014 kiezen we nieuwe vertegenwoordigers voor het Vlaamse, federale en Europese parlement. Alhoewel de economische crisis voorbij lijkt, ziet het ernaar uit dat het ordewoord na de verkiezingen nog altijd 'besparingen' zal zijn. "Uit onze contacten met politici blijkt dat natuurbescherming niet hoog op de politieke agenda staat," zegt Wim Van Gils, coördinator van de beleidsdienst van Natuurpunt. "En wat geen politieke prioriteit is, daar gaat weinig geld naartoe. Subsidies voor aankoop en beheer van natuurgebieden staan zwaar onder druk."

Om het tij te keren zal Natuurpunt de komende maanden aan de politici duidelijk maken dat investeren in natuur een maatschappelijk en economisch noodzakelijke keuze is. Daarvoor hebben we een politiek memorandum uitgewerkt, peilen we naar de houding van de Vlaming inzake natuur en lanceren we een publiekscampagne. Tijd voor actie!

NATUUR OP WANDELAFSTAND

Het Steentjesbos in Kampenhout ligt in de dichtbevolkte en versteende driehoek

Geelgors © Vilda/Yves Adams

Vlaanderen wil de natuur opsluiten in een klein aantal Europese reservaten

Brussel-Mechelen-Leuven. "En toch is het hier een oase van rust en natuur", zegt Stefan Vandevenne van Natuurpunt Kampenhout. Afgelopen herfst legde Natuurpunt met steun van het communicatiebureau Sustainability Consult nieuwe wandelpaden aan en plaatste er zitbanken. Blikvanger is de levensgrote totempaal, uit hout gehouwen door Robin Kay, ploegleider van de sociale werkplaats van Natuurpunt. "Zo wordt het gebied nog aantrekkelijker voor families die de drukte van alledag even achter zich willen laten."

De nieuwe Steentjesboswandeling is een uitgelezen voorbeeld van natuur op wandelafstand. Dat wordt de focus van de publiekscampagne van Natuurpunt voor de komende verkiezingen. Voor de inwoners van het volgebouwde en verstedelijkte Vlaanderen is bereikbare natuur cruciaal, concludeerden onderzoekers van het VITO in de studie 'Daarom groen!' in opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). Natuur dichtbij zet aan tot beweging en maakt mensen gezonder en creatiever. Natuur zuivert de lucht, buffert hittegolven en beschermt tegen overstromingen. Natuur zwengelt ook de lokale economie aan. Vastgoedmakelaars signaleren tot

Prioriteiten voor de Vlaamse Verkiezingen

In ons memorandum voor de Vlaamse verkiezingen hebben we onze politieke eisen geformuleerd. Die voorstellen moeten de partijprogramma's en het nieuwe regeerakkoord voeden.

Onze vier topprioriteiten voor natuur zijn:

- 1** Natuur voor iedereen – Alle Vlamingen kunnen op pad in een natuurgebied op minder dan twee kilometer van hun deur.
- 2** Natuur als klimaatbuffer – Door het SIGMA-plan en het rivierherstel in de Maasvallei en de Leie uit te voeren bouwt Vlaanderen aan nieuwe natuur en beschermt ze huizen en bedrijven tegen overstromingen.
- 3** Natuurgebieden en soorten – Elk jaar groeit de oppervlakte natuur onder effectief beheer met minstens 3000 hectare.
- 4** Natuur en landschap – Vlaanderen stopt de uitdijende versterking van het landschap en roept een halt toe aan de verharding.

Download het memorandum op www.natuurpunt.be/verkiezingen

16% hogere woningprijzen voor huizen in de buurt van natuurgebieden. Ook de lokale horeca en kleinhandel profiteert mee.

SOORTEN IN BESCHERMING

Niet alleen is de oppervlakte natuur beperkt in Vlaanderen, ook de kwaliteit ervan is laag. Heel wat planten en dieren hebben het moeilijk om te overleven. Zo is meer dan de helft van de 22 soorten amfibieën en reptielen in Vlaanderen bedreigd. Toch kunnen gerichte beschermingsmaatregelen het verschil maken. Neem nu de boomkikker. “Rond de eeuwwisseling waren er nog slechts een honderdtal roepende mannetjes over,” zegt Dominique Verbelen van Natuurpunt. “Veel poelen werden gedempt of kampten met algengroei en uitheemse vissen. Die vraten de larvenetjes op.” Met een grootscheeps actieplan werden de poelen drooggelegd om de vissen weg te halen en het water te verversen, waardoor er opnieuw waterplanten

Natuur zet aan tot beweging en maakt mensen gezonder en creatiever

konden groeien. “Na tien jaar tellen de voortplantingsplaatsen in Limburg en West-Vlaanderen meer dan 1.000 roepende mannetjes”, zegt Dominique. Een succesverhaal. Ook voor andere bedreigde soorten moeten zulke plannen worden uitgevoerd, vindt Natuurpunt, aangevuld met grote natuurgebieden en een netwerk van natuurverbindinggebieden.

LANDSCHAPPEN VAN EUROPESE ALLURE

Het typische Vlaamse landschap is de laatste decennia op de schop gegaan. De uitdijende verstedelijking en de schaalvergroting van de landbouw zorgden ervoor dat grachten werden gedempt, bomenrijen gerooid en bloemenstroken omgeploegd. In de plaats kregen we een saai landschap, gedomineerd door graan, maïs en raaigras. “Toch is het platteland zoveel meer dan enkel een voedselabriek voor de intensieve veeteelt”, zegt Annelore Nys, experte landbouw bij Natuurpunt. “De helft van de Vlamingen woont op het platteland. Plattelandstoerisme en daguitstapjes worden steeds belangrijker. Voor heel wat soorten als geelgorzen, sleedoornpauzes en hazen is het een levensnoodzakelijk biotoop.”

Wie de impact van natuur op het landschap wil beleven, moet zeker eens

In de Getevallei vormen natuur, landbouw en fraaidorpskernen een weids landschap

Getevallei © Vilda/Jeroen Mentens

naar de Getevallei in Vlaams-Brabant trekken. Natuur, landbouw en fraaie dorpskernen vloeien er samen in een weids, uitgestrekt landschap. Samen met de provincie Vlaams-Brabant, landbouwers en Regionaal Landschap Zuid-Hageland werkt Natuurpunt hier aan grote en ruige natuur in Vlaanderen. De natuurgebieden zijn er ook erg belangrijk voor de waterhuishouding van de streek. Door de rivier opnieuw te laten kronkelen en het water weer ruimte te geven, blijven woon- en landbouwzones gespaard van wateroverlast. De afwisseling van moerasbossen, landbouwgebied, graslanden, moerassen en open water is bovendien een trekpleister voor zeldzame dieren als de grote zilverreiger, de grauwe klauwier en de kamsalamander. Een valleilandschap van Europese allure

is hier in wording – een voorbeeld voor Vlaanderen. Op zulke grootschalige landschapsontwikkeling in nauwe samenwerking met andere actoren moet de komende jaren nog meer worden ingezet, vindt Natuurpunt.

ACTIE!

Het heeft er alle schijn van dat Vlaanderen het actieve natuurbeleid wil terugdringen tot een beperkt aantal Europees vastgelegde gebieden. Een verontrus-

tende keuze. Natuur is zoveel meer dan planten, dieren en leefgebieden op de lijsten van de Europese Unie. Om dit te voorkomen hebben we jouw hulp nodig. Vul alvast de Natuurenquête in en werk op die manier mee aan de campagne die we in het lentenummer van Natuur.blad zullen lanceren.

Bever © Vilda/Yves Adams

Sleedoornpage © Vilda/Jeroen Mentens

Doe mee. Vul de grote Natuurenquête in!

Wat is jouw mening over natuur dicht bij huis? Wat denk jij over de bescherming van bedreigde diersoorten en wilde natuur? Natuurpunt roept iedereen op om zich uit te spreken over natuurbescherming in Vlaanderen. Met de resultaten van de bevraging gaan we op 29 maart 2014 in debat met de politieke kopstukken.

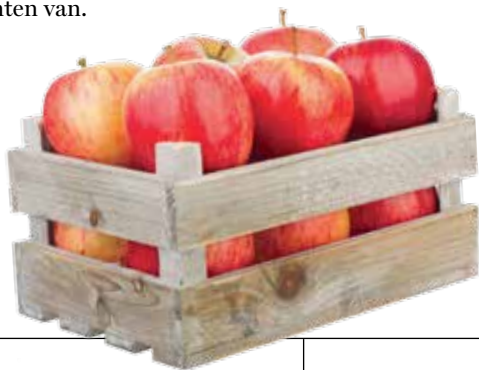
Hartelijk dank!

Vul de enquête vandaag nog in: www.natuurpunt.be/enquete

WORD BOOMGAARDIER

Natuurpunt MaViSt (Machelen – Vilvoorde – Steenokkerzeel) start een leuk buurtproject op. Ze planten een boomgaard aan in een natuurgebied vlak bij de woonkern. Voor 50 euro kunnen buurtbewoners een boom aankopen en worden ze Boomgaardier. Wie meewerkt aan het project krijgt een attest. Daarmee mag je vruchten komen plukken en word je uitgenodigd op workshops zoals 'fruitbomen snoeien'.

Wat moet je doen als Boomgaardier? Een actieve inbreng zoals het planten, snoeien of onderhouden is niet noodzakelijk. Je kan af en toe komen kijken, komen wandelen in het gebied en eventueel mee de boomgaard onderhouden en natuurlijk fruit plukken. En de natuur? Die plukt hier ook de vruchten van.

NATUUR.REIS NAAR SPITSBERGEN

© Edgard Verhosselt

In 2015 trekt Natuurpunt opnieuw naar koudere oorden. Vanuit Vlissingen vertrekt de tocht met de Plancius naar Spitsbergen. We gaan op zoek naar ijsberen, walrussen en ivoormeeuwen. Varend tussen duizenden kirrende kleine alkes, aan de rand van het pakij, in een onmetelijke rust. Op weg naar de rosse franjepoot en de koningseider, langs ijsschotsen met zadelrob, klappmuts, baardrob en ringelrob. Een tussenstop op Fair Isle, Moussa en het mythische vulkaan-eiland Jan Mayen, maakt de 'puur natuur'-reis compleet. Omdat de trip van 2014 op enkele weken was volgeboekt, doen we het succesnummer in 2015 nog eens over. Wees er snel bij. www.natuurpunt.be/reizen.

90.000 leden: 't is gebeurd!

**WIN
EEN REIS
NAAR
SPANJE**

Bij het vallen van het vorige Natuur.blad ging onze 'Leden werven leden'-actie van start. Nu, 3 maanden later, heeft Natuurpunt de kaap van de 90.000

aangesloten gezinnen bereikt. Al is dat geen eindhalte natuurlijk. Je kan ons nog tot 16 januari helpen groeien en kans maken op heel wat mooie prijzen. Zo halen we op een dag de kaap van 100.000.

Dromen is toegestaan, toch?

www.natuurpunt.be/ledenwerven-leden

Biosap voor meer natuur

De Drie Wilgen is een bedrijf gespecialiseerd in biologische fruitsappen. Ze gebruiken bij de productie biologische ingrediënten die grotendeels afkomstig zijn van lokale producenten. Het assortiment bestaat uit 22 soorten fruitsap gaande van appelkers tot vlierbessensiroop. Alle sappen zijn voorzien van het wettelijk erkende biogarantielabel en het Natuurpuntlogo. Met de samenwerking promoot Natuurpunt niet alleen biofruitsap maar steunt De Drie Wilgen ook Natuurpunt.

www.dedriewilgen.be

Leer Natuurpunt in je buurt kennen

Natuurpunt is een bruisende vereniging en heeft dit voor een groot deel te danken aan haar vrijwilligers. Die zijn georganiseerd in zowat 200 plaatselijke afdelingen en kernen. Heb jij zin om mee te ijveren voor meer natuur in je buurt? Spring dan binnen bij de Lokale Algemene Vergadering van je afdeling. Als lid krijg je hiervoor een uitnodiging via het afdelingstijdschrift of de plaatselijke digitale nieuwsbrief. Zo'n Lokale Algemene Vergadering is een prima moment om vrijwilliger te worden bij Natuurpunt.

ewoud.lamiral@natuurpunt.be

GRATIS RONDLEIDING ACHTER DE SCHERMEN
bij aankoop van een abonnement voor ZOO Antwerpen en Planckendael*

Info en prijzen op www.zooantwerpen.be/natuurpunt of www.planckendael.be/natuurpunt

*Bij aankoop van een abonnement voor ZOO Antwerpen en Planckendael aan standaard basistarief ontvangt u als cadeau een rondleiding achter de schermen voor 2 personen in ZOO Antwerpen of Planckendael op de door ons bepaalde data en uren. Deze rondleiding wordt gegeven in groep (max.20 personen). Aanbod geldig zolang de capaciteit het toelaat. Actie enkel geldig bij aankoop van een abonnement via www.zooantwerpen.be/natuurpunt of www.planckendael.be/natuurpunt of via de kassa van ZOO Antwerpen of Planckendael op vertoon van deze advertentie. Deze actie is niet cumuleerbaar met andere voordelen, promoties of kortingen. 1 geschenk per aangekocht abonnement. Niet inwisselbaar in specien. Deze actie is niet van toepassing voor reeds aangekochte abonnementen. Actie geldig tot 31/01/2014. Met een abonnement heeft u onbeperkt toegang tot ZOO Antwerpen en Planckendael binnen de standaard openinguren van het park.

1

In actie

2

Winterwerken

De winter lijkt een rustige periode voor de natuur. Voor de dieren is het broedseizoen al lang voorbij. Veel planten zijn in slaapstand gegaan. Maar voor vrijwilligers die natuur beheren is er veel werk aan de winkel. Bomen knotten, paden aanleggen, maaien, bomen planten – de natuur kan nu best een duwtje in de rug gebruiken. Vele handen verlichten het werk. En gelukkig is er warme soep om de koude te trotseren.

1. Knotten

Knoestige, dikke knotwilgen dragen een rijke geschiedenis. Om de zes jaar worden ze geknot. Want als de bomen ouder worden, scheuren ze gemakkelijk open omdat hun takken te zwaar zijn. Knotbomen zijn niet alleen erg mooi, ze bieden ook een woonplaats voor heel wat dieren. Voor steenuiltjes, bijvoorbeeld, vormen ze de gedroomde woonplek.

2. Knuppelpad

Knuppelpaden zijn ideaal in natte gebieden zoals broekbossen. Ze maken het mogelijk om in een vochtig gebied te wandelen zonder natte voeten te krijgen, maar ook zonder dat de waardevolle bodem wordt vertrappeld. Bovendien zorgt een knuppelpad ervoor dat wandelaars gevoelige zones en kwetsbare broedplaatsen kunnen ontwijken. Aanleg en onderhoud is een geknipte wintertaak.

3. Riet maaien

Vroeger werd op de vorst gewacht om riet te maaien. Maar door de onvoorspelbare winters is het in het riet nog vaak nat tot laat op het jaar. Door riet te maaien ontstaat een dichte rietkraag en wordt verbossing vermeden. Een deel van het “overjaars” riet blijft altijd staan, zodat er zonder onderbreking hoog riet ter beschikking is voor de rietvogels.

4. Plantactie

Tijdens de campagne “Bos voor Iedereen” werd er ijverig bos aangeplant in Lier, Ninove en Loppem. In Lier werd het wandel- en jogbos de Brede Zeyp uitgebreid. Zo ontstaat daar het grootste aaneengesloten bosgebied van de streek. Plantacties zijn van de fijnste: je ziet er veel blij gezichten en een onmiddellijk resultaat van je inspanningen.

In actie

3

4

Foto's 1 tot 5 © Wim Dirckx
Foto's 6 en 7 © Edgard Verhasselt

5. Vlot

Om broedvogeleilanden te kunnen maaien heeft Natuurpunt een vlot dat in elkaar gepuzzeld kan worden. Zo kan al het materiaal naar de eilanden gevaren worden. Een tractor geraakt nooit zo makkelijk het water over.

5

6. Maaisel afvoeren

Maaisel afvoeren is belangrijk om een teveel aan voedingsstoffen kwijt te geraken. Zo krijgen zeldzame planten meer kansen. Het grootste deel van de gebieden is in het najaar al gemaaid, maar sommige ruigtes krijgen in de winter nog een maaibeurt. Ook de natte natuurgebieden moeten gemaaid worden, maar daar kunnen de tractoren niet komen. Vrijwilligers voeren er het maaisel af met de blote hand.

6

7. Soep met boterhammen

Vrijwilligers die zich inzetten voor de natuur blijven niet in de kou staan. Of ja, als je het heel letterlijk neemt wel, maar wolkjes blazen in een dikke trui hoort er nu eenmaal bij. Om op te warmen krijgt iedereen een lekkere kom soep voor bij de boterhammen. Voor tussendoor is er een sapje en een hapje. Op het einde van de dag kan iedereen tevreden uitblazen: moe maar voldaan.

7

© Korneel Detaillieur

Natuur voor de elite

Een coalitie van jagers en grootgrondbezitters wil via een Europese klacht de natuurverenigingen op droog zaad te zetten. Onder het motto “wij beheren ook natuur” willen ze terug naar de ontoegankelijke domeinen van weleer. Waar de heer en meester zijn zin doet, terwijl het volk betaalt.

Tekst: Wim Van Gils

De ‘Vlaamse Vereniging voor Gelijkberechtiging Natuurbeheer’ (VVGN) is naar Europa getrokken om het Vlaamse subsidiëringssysteem voor de aankoop van natuurgebieden aan te vechten. De VVGN is een vehikel van jagers en grootgrondbezitters, speciaal opgericht voor deze klacht. Centrale stelling van de VVGN is dat de natuurverenigingen zoals Durme vzw, Natuurpunt Beheer vzw en Limburgs Landschap “ondernemingen” zijn. “Illegale staatssteun”, zo noemen ze de subsidies die de verenigingen krijgen om natuurgebieden aan te kopen en bezoekerscentra open te houden. De VVGN eist de terugbetaling van alle subsidies van de afgelopen tien jaar – een bedrag dat in de tientallen miljoenen euro’s loopt.

In de krant De Tijd ventileerden de klagers hun standpunt: “Wij willen ook van de subsidies kunnen genieten”. Een bizarre eis, want dat kan vandaag al. Iedereen kan een aanvraag doen om van zijn grond een natuurreservaat te maken. Na de erkenning volgt dan de

bijhorende beheersubsidie. Bovendien kan iedereen een vereniging laten erkennen om aankoopsubsidies aan te vragen. Jagers en grootgrondbezitters hebben daar de afgelopen decennia nooit gebruik van gemaakt. Waarom? De beheereisen voor natuurreservaten zijn gericht op het beschermen en herstellen van de natuur. Logisch ook, maar niet te combineren met bijvoorbeeld hoge houtopbrengsten uit commerciële

**“Grootgrondbezitters
zien liever geen
wandelaars in hun
afgesloten domeinen”**

plantages. Daarnaast vraagt de overheid om natuurgebieden open te stellen voor bezoekers. Mensen snakken naar stadsbossen, speelbossen of open ruimte om tot rust te komen. Maar grootgrondbezitters hebben liever geen wandelaars in hun afgesloten domeinen.

“Jacht is ook natuurbescherming,” zo liet VVGN-initiatiefnemer Pierre Bouckaert zich ontvallen in de krant Het Nieuws-

blad. Ook dat ligt moeilijk. Het is verboden om dieren te doden in erkende natuurreervaten. Die zijn er in de eerste plaats voor planten en dieren. Enkel in uitzonderlijke gevallen kan er gejaagd worden in natuurgebied, bijvoorbeeld wanneer de bureu zware schade onder- vinden door everzwijnen. De jagers in de VVGN zien dat wel even anders. Zij willen jachtdomeinen gesubsidieerd inrichten om er 'wild te oogsten'. Maar intensieve jacht en openstelling voor wandelaars en natuurliefhebbers - dat gaat niet goed samen.

MAATSCHAPPELIJKE OPDRACHT

Voor Natuurpunt is natuurbeheer een maatschappelijke opdracht. Het wordt grotendeels gefinancierd met gemeen- schapsgeid, dus moet het beheer zoveel mogelijk ten goede komen aan de natuur én zoveel mogelijk mensen. Houtproduc- tie en het kweken van dieren in jachtdo- meinen horen daar duidelijk niet bij. En in een tijdperk waar de maatschappij snakt naar stadsbossen, speelbossen, en ruimte om tot rust te komen, moeten natuurbeheerders daarin voorzien. Met respect voor de draagkracht van de plek waar planten en dieren leven.

Iedereen die echt meewerkt aan betere natuur in Vlaanderen én de mensen daarvan laat genieten - dus ook private beheerders zoals jagers en grootgrond- bezitters - verdient daar steun voor. Daarover hebben we de afgelopen jaren intensief overlegd met de verschillende spelers in het natuurbeleid. Dat leidde onder andere tot het unanieme advies van de Minaraad over de "instrumenten- mix", waar ook vertegenwoordigers van Landelijk Vlaanderen (private grondei- genaars) en de Hubertusvereniging (jagers) zich in konden vinden. Daarom is de Europese klacht van de VVGN

"Natuurbescherming is geen economische activiteit. Het maatschappelijk belang primeert"

extra bevreemdend. Overleg en rechtszaken gaan moeilijk samen.

VOOR EEUWIG BESCHERMD

Natuurverenigingen creëren, onder- steund door de overheid, heel wat bijkomende natuur. Maar die ondersteu- ning volstaat nooit om alle kosten te dekken. Het is dankzij de inzet van vrijwilligers en de financiële bijdragen van individuen en bedrijven dat natuur- gebieden kunnen gekocht, beheerd en opengesteld worden. En dat doen we erg kostenefficiënt - ongeveer de helft

goedkoper dan wanneer de Vlaamse overheid zelf natuurgebieden creëert. Bovendien blijven onze gebieden voor altijd beschermd. Dat ligt wettelijk verankerd. Tot slot: onze natuurgebieden staan elke dag open voor het publiek. Iedereen is welkom om te kijken hoe wij subsidies inzetten. We laten mensen genieten van de natuur en helpen planten en dieren om te overleven.

SUBSIDIES LEGITIEM

Hoe deze zaak gaat aflopen is nog koffiedik kijken. Algemeen wordt verwacht dat de discussie nog ettelijke jaren zal aanslepen. Maar net als Vlaams minister van Natuur Joke Schauvliege zijn we ervan overtuigd dat onze subsidies legitiem en legaal zijn. Van de miljoenenclaim zal in de praktijk niet veel in huis komen.

OOK KLACHTEN IN DUITSLAND EN NEDERLAND

De klacht van de VVGN kadert binnen een groter Europees debat. Ook in Duitsland en Nederland zijn vergelijkbare zaken opgestart. Daarbij staan een aantal vragen centraal. Zijn natuurverenigingen "ondernemingen" volgens het oprichtings- verdrag van de Europese Unie? Is natuur- beheer een economische activiteit? Zijn subsidies aan natuurverenigingen staatssteun? De discussie is nog niet beslecht, maar recent sprak het Europese

Hof van Justitie zich uit in de zaak tussen Duitsland en de Europese Commissie. De rechters stelden dat natuurbeheer uitsluitend een kwestie van algemeen belang is ("exclusively social objective"). De uitspraak is een hart onder de riem voor natuurverenigingen. Ze ligt in lijn met de opvatting van Natuurpunt: natuurbeheer is een maatschappelijke activiteit, geen businessmodel.

Marnix Peeters is schrijver en journalist en sinds enige tijd grote fan van vogels: "Ik heb lang niet naar de vogels omgekeken. Ik weet niet hoe dat komt. Ze vielen me gewoon niet zo op, denk ik, in de stad. Zeven jaar geleden ben ik naar de voet van de Eifel verhuisd, in het uiterste zuiden van de Belgische Oostkantons, waar de rode wouwen cirkels door de hemel trekken en met de kraaien vechten, en er ijsvogeltjes op de beverdammen zitten en waar een tuin een pretpark is voor Vlaamse gaaien en kwikstaarten, en op zomeravonden de zwaluwen op het warme leistenen dak komen uitblazen, en sindsdien

kijk ik elk jaar uit naar dat eerste voedermoment van de winter: dan smelten wij kilo's frietvet van de Aldi, mengen er de zaden doorheen, gieten het mengsel in lege melkbrikken, laten het stollen, knippen ze open, en leggen de vetklompen in ons voederhuis. En dan zitten wij urenlang toe te kijken, als twee kinderen, Jana en ik, fier als een gieter, omdat die vogels zo frenetiek van onze zelfgemaakte klompen komen smullen. Het heeft iets met geluk te maken. Eenvoud en geluk, en dat laten stollen."

www.vogelweekend.be

Marnix Peeters telt mee met het Grote Vogelweekend

U VINDT ONZE PRODUCTEN
BIJ EXCLUSIEVE SPECIAALZAKEN EN
ONLINE OP WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

CL POCKET EEN TUIN VOL *GEHEIMEN*

Je kijkt door het raam en ziet flitsen van kleur door je tuin schieten. Dan ontdek je tot je grote vreugde dat een roodborstje zijn intrek heeft genomen in de haag. Terwijl je de kleine bezoeker met zijn opvallende verenkled observeert, is hij ijverig op zoek naar geschikte takjes voor het maken van een nest. Bij dit soort gelegenheden blinkt de compacte CL Pocket-verrekijker van SWAROVSKI OPTIK uit, door zijn unieke optische kwaliteit, maximaal kijkcomfort en intuïtieve bediening. De perfecte verrekijker voor het hele gezin, altijd bij de hand om de kleine wonderen van de natuur dichterbij te brengen. SWAROVSKI OPTIK – momenten intenser beleven.

SEE THE UNSEEN
WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

SWAROVSKI
OPTIK

naar
BUITEN
De Blankkaart

met
GRATIS
wandel
kaart

^^ Grote zilverreiger © Wim Dirckx ^ Winterzicht © Dirk Wybo

Romantiek

in het winterbed van de IJzer

Vergeet *cocoons* bij een knetterend haardvuur. Echte winterromantiek beleef je buiten, tijdens een verkwikkende wandeling in de IJzervallei. De Blankaart vlak bij Diksmuide heeft alle troeven om haar bezoekers in vervoering te brengen: een sprookjesachtige geschiedenis, een postkaartlandschap en een spektakelshow met internationale vliegkunstenaars.

Tekst: Hendrik Moeremans

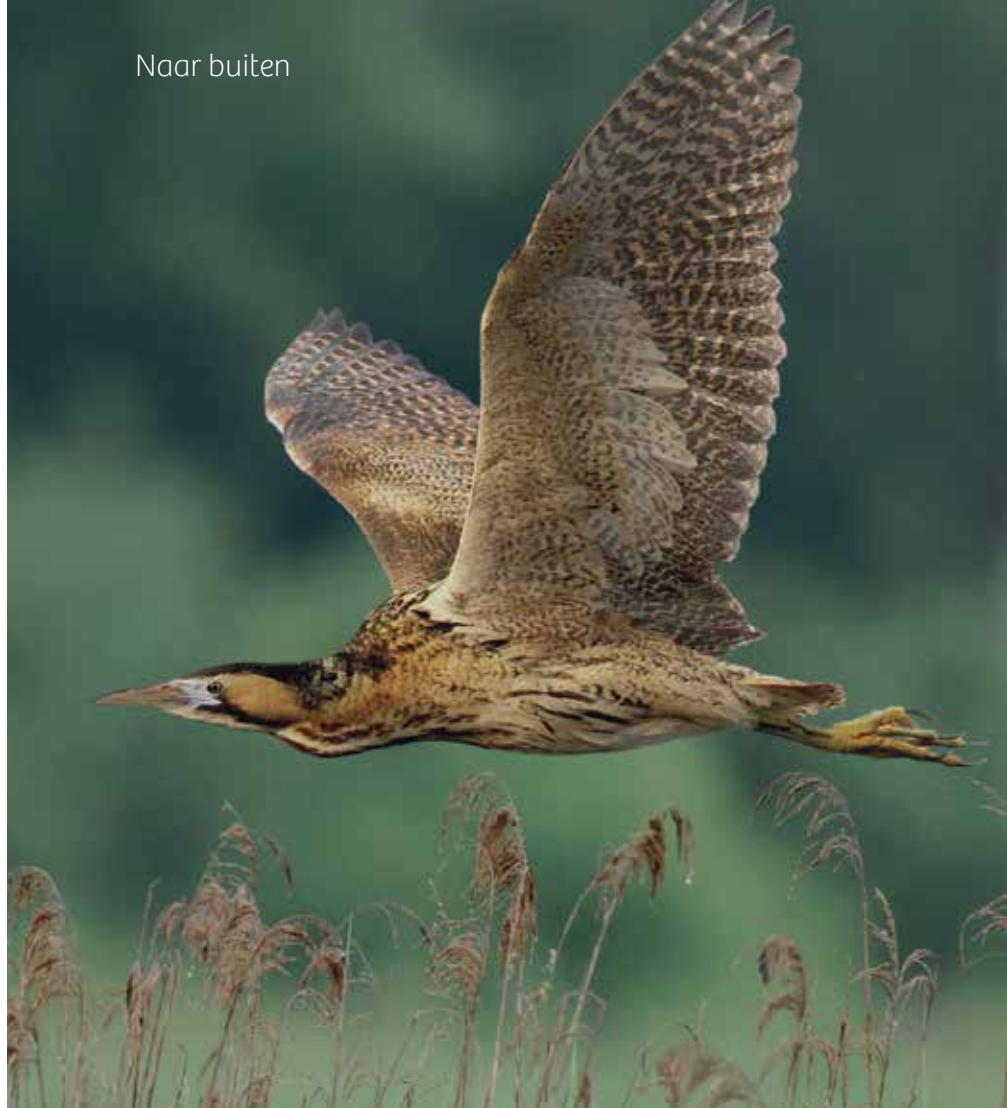
Hoe onlosmakelijk water en de Westhoek met elkaar verbonden zijn, merk je pas echt wanneer je met je rubberlaarzen in de moeras-

sige hooilanden van de Blankaart staat. Het mooiste stuk van de IJzervallei ligt op minder dan drie meter boven de zeespiegel en komt in de winter en na felle regenbuien geregeld onder water te

staan. “Die overstromingen zijn een zegen geweest”, vertelt Guido Vandembroucke van Natuurpunt De Bron, die zich samen met zijn team ontfermt over het beheer van het gebied. “Omdat het

Eenden en ganzen op de Blankaartvijver © Sofie Butaye

Roerdomp © François Van Bauwel

Naar buiten

terrein zo nat is, bleef het gespaard van intensieve landbouw, industrie en bewoning”, legt Guido uit.

Terwijl we over het plankenpad lopen dat zich tussen een wilgenrij en de grote Blankaartvijver slingert, valt op hoe weids en ongerept het hier is. Aan de horizon rijst de eenzame IJzertoren statig boven het vlakke postkaart-landschap uit. De wind speelt in de rietkragen langs de oevers van de vijver, stille rimpels glijden over het water. Maar al dat water heeft meer gered dan het landschap alleen. Doordat de IJzer vrij kon overstromen en een winterbed kreeg in de Blankaart, bleven de bewoonde gebieden gespaard van het wassende water.

ER WAS EENS

Een belangrijke waterbuffer of niet, wellicht was het voor de Blankaart anders gelopen als baron Gustave de Coninck er niet geweest was. Toen de edelman in 1863 de oude turfontginningsput van de Blankaart en het omliggende moeras kocht om er een kasteel neer te zetten, legde hij zonder het te weten de basis van een van de meest waardevolle natuurgebieden van Vlaanderen. De baron was een volbloed romanticus: hij sierde zijn kasteeltuin met een gietijzeren boogbrugje en liet in het midden van de oude turfput een île d’amour aanleggen. De erfgenamen van de baron wilden de natuurpracht in hun achtertuin bewaren en voor iedereen openstellen, en zo kwam het domein in

handen van Natuurpunt. In het romantisch landgoed huist vandaag het bezoekerscentrum De Otter.

VLEGSHOW MET INTERNATIONALE VEDETTE

Dé attractie van de Blankaart is de spectaculaire vliegshow. Het hele jaar door zijn de vijver en de omliggende graslanden een eldorado voor weide-, riet- en watervogels. Die komen van heinde en verre: van Nova Zembla tot Zuid-Afrika. “Vooral in de winter is het hier betoverend”, weet Yvan Cauwenberg van het bezoekerscentrum. “Dan krijgen we hier ook veel buitenlandse vogelaars over de vloer.” Het is niet gelogen: het schouwspel dat je vanuit de nieuwe vogelkijkhut te zien krijgt, is adembene- ➔

mend. Tienduizenden kolganzen, dertigduizend smienten, honderden slobenden, wintertalingen, pijlstaarten en grote zilverreigers: allemaal scheren ze over de Blankaartplas door het luchtruim. “Gegarandeerd krijg je hier spectaculaire zwermen te zien”, zegt Guido. “En met wat geluk zie je een roerdomp in het riet.” “Of hoor je hem”, vult hij lachend aan. Want de bruine reigerachtige is een meester van de camouflage, maar klinkt als een dreunende misthoorn. Omwonenden noemden de vogel daarom “het spook van de Blankaart”. Plots schrikken we op door een hels kabaal. Niet ver van het liefdeseiland van de baron vliegen zilveren spetters op in het avondlicht. Kanonschoten? “Vissende aalscholvers”, stelt Guido me gerust.

Honderd jaar geleden moeten hier echte kanonnen gebulderd hebben, het nabijgelegen Woumen lag vlak aan het IJzerfront. “Dit voorjaar kan je fietsen in het spoor van de Grote Oorlog”, verklaart Yvan. Onderweg maak je kennis met de internationale trekvogels die het gebied zo bijzonder maken, maar ook met de vaak vergeten vreemde vogels die hier aan de zijde van de geallieerden kwamen strijden: de Zouaven, Congolezen en Senegalezen.

DE GROOTSTE IJSPISTE VAN VLAANDEREN

Hoe fascinerend de geschiedenis van de Blankaart ook is, de toekomst heeft nog meer in petto. De Blankaart en de gebieden van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) zullen meer dan 1000 hectare natuurgebied vormen in de IJzervallei. De inrichtingswerken van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) gaan de natuur nog waardevoller maken. Door het hier en daar nog drassiger en waterrijker te maken, hopen Guido en zijn team ervoor te kunnen zorgen dat de roerdomp hier opnieuw komt broeden. En de beheerders koesteren nog een ultieme droom: dat de otter er ooit terugkeert.

Water is het sleutelbegrip van de Blankaart. Wil je de streek te voet verkennen? Trek dan zeker rubberen laarzen aan. Vergeet ook je verrekijker niet om optimaal van de vliegshow te genieten. In periodes met veel regen zijn delen van het gebied moeilijk toegankelijk. Na een lange regenperiode contacteer je best vooraf het bezoekerscentrum. Heeft het gevoren? Ook dan is een uitje naar de Blankaart een prima idee. Ondergelopen weilanden en vaarten bevriezen snel en maken van de IJzerbroeken de grootste ijspiste van Vlaanderen.

Winters genieten ...in de IJzervallei

De Westhoek heeft in elk seizoen voldoende te bieden voor een heerlijk weekend weg.

De Esenkasteelhoeve vormt samen met het kasteel een groene oase achter het kasteel van Esen. Vanuit de hoeve heb je rechtstreeks toegang tot de wandelpaden van het kasteeldomein. In de ecologische tuin zijn er veel wilde hoekjes natuur waar je op elk moment ongestoord kan neerstrijken om te genieten, een boek te lezen of tot rust te komen. In een nieuwe energiezuinige houtskeletbouw bevinden zich de gastenkamers waar 12 mensen kunnen logeren. Een verblijf op Esenkasteelhoeve is de ideale basis om Diksmuide, de Westhoek en de Westkust te verkennen.

Meer info en reservaties:
Esenkasteelhoeve,
Cardijnlaan 1B, 8600 Diksmuide
www.esenkasteelhoeve.be

WIN!

Win een overnachting voor twee personen met ontbijt in de Esenkasteelhoeve

Geef antwoord op de vraag **“Welke vogel verstopt zich in het riet van de Blankaart”** en wie weet kan jij binnenkort een weekendje uitwaaien in de Westhoek. www.natuurpunt.be/win

Niet gewonnen? Leden van Natuurpunt krijgen bij de Esenkasteelhoeve 5% korting

THUIS IN ISOLATIE:

SPECIALIST IN NA-ISOLATIE
VAN BESTAANDE WONINGEN
EN BEDRIJFSGEBOUWEN

Isolatie van uw woning voorkomt energieverlies, dempt geluiden en verhoogt uw wooncomfort. WT Isolatie is thuis in het thermisch, akoestisch en winddicht na-isoleren van bestaande woningen gebouwen. Wij kiezen uitsluitend voor duurzame en lokaal geproduceerde materialen.

Voor uw volledige woning:

- Spouwmuren
- Hellende en platte daken
- Buitenmuren
- Vloeren
- Kelders, kruipruimtes en (garage)plafonds
- Houtwol

Zorg voor de natuur

Ook dragen we nog een extra steentje bij aan meer natuur: per m² schenkt WT Isolatie €2 aan Natuurpunt. Zo zorgen we samen voor minder CO₂-uitstoot en een lagere energiefactuur maar ook voor extra natuurgebied in Vlaanderen.

Exclusief voor Natuurpunt leden

€1,5 korting per vierkante meter bij isolatie van spouwmuur, zoldervloer of hellend dak.

Neem contact voor vrijblijvend advies

016 - 39 47 76 | info@wtisolatie.be

Kom naar een gratis infoavond in jouw buurt

ism Natuurpunt - info en data op
www.natuurpunt.be/isoleren

www.wtisolatie.be - Interleuvenlaan 62 - 3001 Heverlee

Wij verhuizen - vanaf 1 januari 2014 welkom te Ambachtenlaan 7, 3001 Heverlee - met showroom.

Grote GRAZERS

In de natuurgebieden helpen zo'n 800 grote grazers mee met het beheer. Op je wandeling kan je een bonte verzameling tegenkomen van schapen, koeien, paarden en pony's. Ook in de winter. Want de oerrassen uit onze gebieden zijn echte buitenbeesten.

Antwerpen

1 Mispeldonk *Bonheiden*

In Mispeldonk heb je een mooi zicht op grote oppervlakten weiden en hooilanden. Hier verwijderde Natuurpunt al honderden meters prikkeldraad, zodat de runderen in een groter aaneengesloten gebied kunnen grazen.

2 Oude Landen *Ekeren*

De gallowayrunderen helpen hier om de sterk verruigde poldergraslanden in de vallei van de Oudelandse beek om te vormen tot bloemenrijke graslanden.

3 Landschap de Liereman

Oud-Turnhout

In Landschap De Liereman geniet je van de prachtige heide. In grote mate hebben we dat te danken aan konikpaarden, gallowayrunderen en Kempische heideschapen.

4 Hobokense Polder *Hoboken*

In de Hobokense Polder kan je naast galloways ook konikpaarden ontmoeten, halfwilde paarden die nauw verwant zijn aan de tarpan, het uitgestorven West-Europese wilde paard.

Limburg

5 Domein Kiewit *Hasselt*

Eens voorbij het veerooster kan je tijdens de wandeling of fietstocht oog in oog komen te staan met de gallowayrunderen die zorgen voor een

natuurlijke begrazing van bossen en weilanden.

Oost-Vlaanderen

6 Heidebos *Moerbeke-Waas / Wachtebeke*

Het Heidebos is ruim 100 hectare groot. De kudde halfwilde runderen terugvinden in het doolhof van bos en heide is geen makkelijke opdracht: wie zoekt die vindt!

7 Burreken *Brakel / Maarkedal*

Naast gallowayrunderen grazen hier ook enkele exmoorpony's, de oerpony's van Noordwest Europa.

Vlaams-Brabant

8 Aronst Hoek *Geetbets*

Gallowayrunderen zorgen hier voor een halfopen landschap met struwelen, opgaande bomen, wilgenbroekbossen en kort gegraasde graslanden.

West-Vlaanderen

9 Gulke Putten *Wingene / Ruiselede*

De voormalige bemeste landbouwgronden met heiderelicten en spontane struwelen worden sinds het voorjaar van 2001 het hele jaar begraasd door een kudde gallowayrunderen.

10 Doeveren *Loppem / Waardamme*

In Doeveren zorgen gallowayrunderen voor het behoud van de overblijvende heidevegetaties met struikhei, dophei en rode dophei.

Meer info over
de gebieden op
[www.natuurpunt.
be/actief](http://www.natuurpunt.be/actief)

DE WINTER KONING

Energieke holbewoner

De winterkoning is herkenbaar in één oogopslag: bolvormig lijf, nauwelijks een hals en een korte parmantig opgerichte staart. Hij is een bezig baasje, altijd druk in de weer. Daardoor is het soms moeilijk om zijn fraaie roodbruine bovenzijde en delicaat gestreepte onderzijde te zien.

Tekst: Koen Leysen

Hoewel het één van onze kleinste tuinvogels is, kan de winterkoning een fikse keel opzetten. Zijn schetterende trillende zang draagt honderden meters ver en heeft wat van een wekker. Niet slecht voor 'klein Jantje' zoals ze hem in de volksmond noemen. Meestal zit hij dan ergens verscholen tussen wat takken die op de grond liggen, een enkele keer poseert hij op een paal of in de top van een struik. Hij kan zelfs blijven zingen terwijl hij vliegt, een truc die weinig tuinvogels onder de knie hebben. De manier van vliegen is ook heel typisch: laag bij de grond, rechttoe rechtaan in een snorrende vlucht, net een reuzenhommel.

Het nest van een winterkoning is perfect op maat van zijn lijf gemaakt. Het heeft de vorm van een rechtopstaand ei en is voorzien een zij-ingang. Vandaar de wetenschappelijke naam 'Troglodytes', wat zoveel wil zeggen als holbewoner. Het mannetje winterkoning is een echte

uitslover. Hij maakt een hele batterij nesten als 'showrooms' voor het vrouwtje en zij pikt daar dan één nestje uit. Op die manier merkt het vrouwtje dat haar mannetje voldoende energie heeft én kan ze de beste nestplaats uitkiezen. Ze broeden op de vreemdste plaatsen: een kerkgordijn, in de met vlijmscherpe tanden bezaaide bek van een opgezette snoek, in de jaszak van een vogelverschriker, veel gekker

twijfelachtige eer om als enige vogel in een menselijke schedel gebroed te hebben. Als die nestplaatsen de eerste keuze waren van die vrouwtjes in kwestie, vragen we ons af waar hun mannetjes die andere nesten dan wel gemaakt hadden.

hoeft het niet te worden. Of toch...samen met het roodborstje heeft hij de

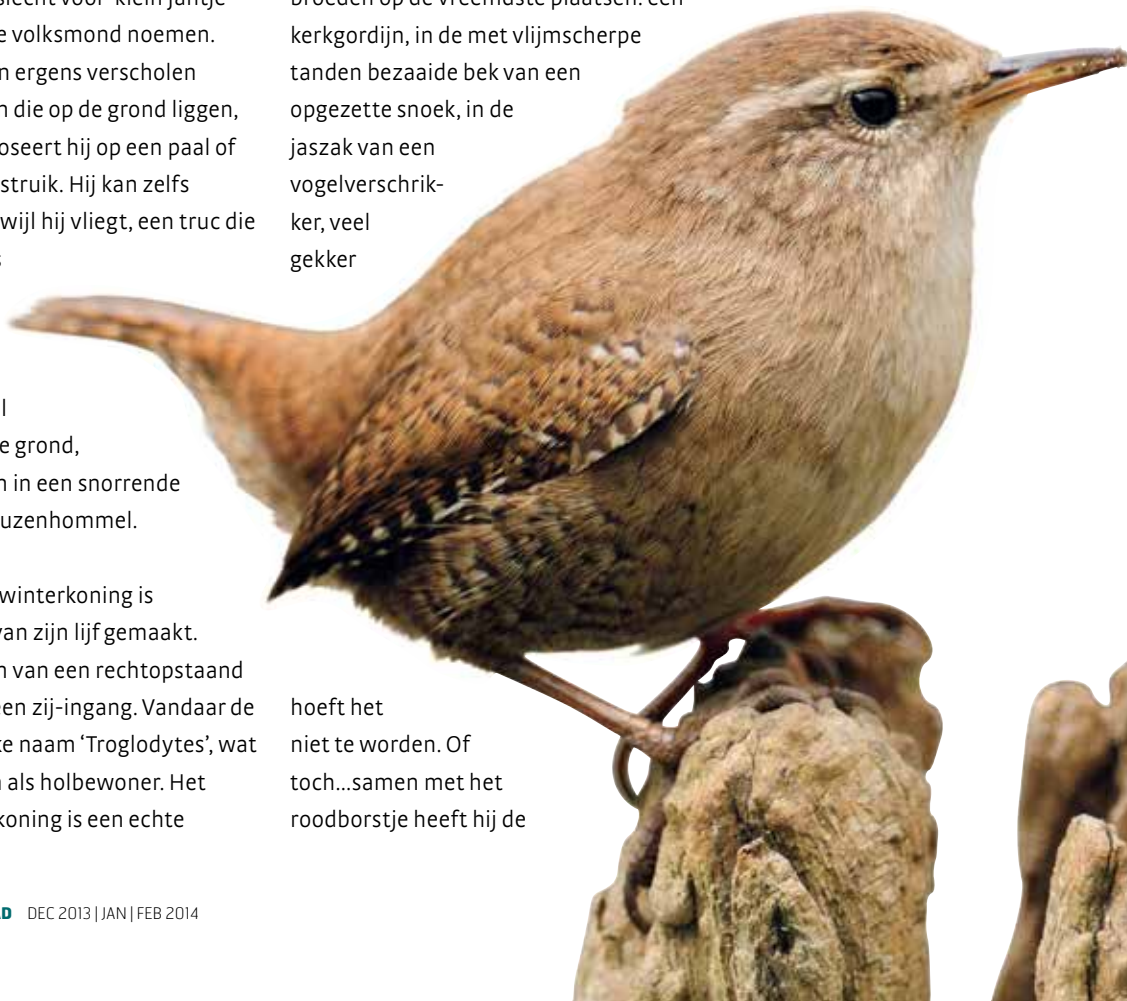

Foto © Vilda/Ves Adams

Neef

De winterkoningfamilie is in België bijzonder klein. Er is geen enkele zeer nauwe verwant. De enige Europese soort die ook tot die familie behoort is de waterspreeuw, een juweeltje van de Ardense rivieren. Hoewel die veel groter is verraden zijn bolvormig lijf, de korte vleugels en een staart die kan opgericht worden, zijn verre verwantschap met 'onze' winterkoning. Dit is de enige zangvogel die onder water kan zwemmen. Hij zoekt voedsel op de bodem van heldere rivieren met veel keien. Zijn platte ogen lijken op een duikbril en laten hem toe onder en boven water te zien. Hun verenpak is waterdicht en ze kunnen hun oor- en neusopeningen afsluiten.

6

Een doorsnee mannetje bouwt 6 nesten in één seizoen, maar het record staat op naam van een Nederlandse winterkoningman die bokste op 4 jaar tijd maar liefst 40 nesten ineen, een heuse bouwondernemer

9

Vaak wordt het winterkoninkje als ons kleinste vogeltje bestempeld. Met zijn 9 gram is dat ook bijna het geval, maar een staartmees weegt 8,2 gram en het goudhaantje amper 6 gram, net zoveel als een suikerklontje.

Koning van de winter?

Niet bepaald. Hij is eerder de pineut van de winter. Zijn korte ronde vleugels verraden al dat het om een standvogel gaat. De winterkoning is een rasechte insecteneter, ook als het koud is. We zien hem vrijwel nooit opduiken op de voederplaats. Zelfs bij sneeuw en ijs moet hij erin slagen om kleine beestjes te vinden. Het is voor zo'n lilliputter niet gemakkelijk om een lichaamstemperatuur van pakweg 40° aan te houden. Na een ijskoude nacht kan hij een beetje onderkoeld zijn en zit hij bijna door zijn beperkte energiereserves heen. Om de kou beter te kunnen trotseren kruipen ze 's nachts wel eens lekker warm tegen elkaar aan, soms ook in een nestkastje. Het record staat op een slaapproep van 20 winterkoningen, een gezellige

bende. Dat neemt niet weg dat als een winterkoning na zo'n ijzige nacht tegen de middag geen eten gevonden heeft, het al te laat kan zijn. Een strenge winter kan het aantal winterkoningen sterk doen dalen. Voor een winterkoning is onze tuin daarom best niet al te netjes. Een rommelhoekje, een takkenhoop en wat dicht struweel bieden het hele jaar de beste garantie op voldoende voedsel.

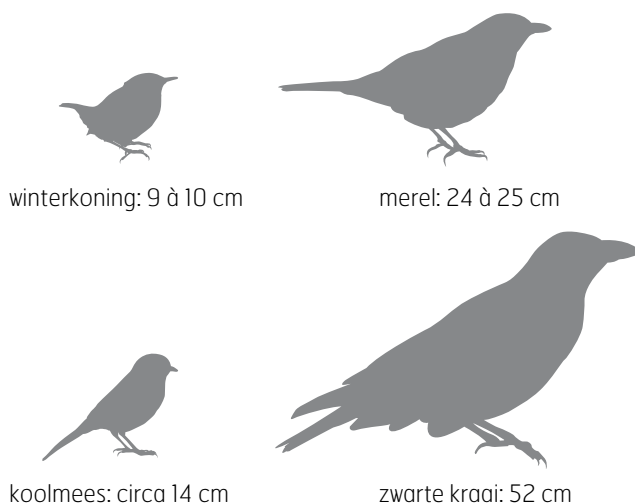
Vogelweekend: hang de poster op!

De koude winterdagen zijn er. Tijd om de vogels in onze tuin te helpen met zelfgemaakte vetbollen, lekkere nootjes of een geschilde appel. Zo ben je verzekerd van heel wat vogelgekwetter tijdens het Grote Vogelweekend op 1 en 2 februari. Tel de mezen, mussen en lijsters in je tuin en geef je resultaten online door. Op 30 en 31 januari kunnen ook scholen hun schoolpleinvogels doorgeven via de telling voor scholen.

Door mee te tellen help je mee de vogelrijkdom in onze tuinen in kaart te brengen.

Hang de poster bij dit Natuur.blad voor je raam en help zo de actie te verspreiden.

www.vogelweekend.be

Gemiddelde lengte in cm

Wintervogels

Vrieskou, grijze dagen, onguur weer. Heerlijk toch, die winter. Vetbollen ophangen, vogelvoer strooien. Voor je het weet heb je een eigen wilde vogelshow opgestart. Begin nu alvast je tuin voor te bereiden op Het Grote Vogelweekend op 1 & 2 februari.

www.vogelweekend.be

Herken de bomen aan hun knoppen

In de winter zitten de nieuwe bladeren al klaar in de knoppen, goed beschermd door wasachtige schubjes en een hoog suikergehalte dat als antivries werkt. Aan boomknoppen kan je kale bomen herkennen: want elke soort is uniek. Er zijn rode (tamme kastanje), groene (gewone esdoorn), bruine (witte paardenkastanje) en zwarte (gewone es) knoppen. Van vorm kunnen ze zo rond zijn als een bolletje (iep) tot langwerpig (beuk). Meestal zijn de knoppen die zorgen voor bloemen groter dan knoppen die blaadjes zullen vormen en die eerste komen ook eerder uit.

Aan boomknoppen kan je kale bomen herkennen: elke soort is uniek

Twig van tamme kastanje © Vilda/Rollin Verlinde

3 vragen aan de redactie

De koperwiek komt zich in de winter aan onze bessen tegoed doen.

1 Zijn er ook vogels die bij ons komen overwinteren?

ANTWOORD: 's Winters trekken heel wat vogels naar het warme zuiden. Maar sommige vogels uit het Hoge Noorden vinden ons land al een tropische plek om te overwinteren. Denk maar aan de vriezeganzen die in Zweden en Rusland broeden en in onze polders de winter doorbrengen. De koperwiek, een lijster die in de zomer in de Scandinavische bossen verblijft, komt zich in de winter aan onze bessen te goed doen. Of de roodborstjes; terwijl de onze naar het zuiden trekken, komen de noordse bij ons overwinteren.

Paddenstoelen veroorzaken baarden van ijshaar

Foto: Vilda/Lars Soerink

Dode takken dragen een witte baard van ijs terwijl nergens sneeuw te bespeuren valt

In de bossen kan je na frisse vriesnachten een bizar fenomeen tegenkomen: ijshaar! Dode takken dragen een witte baard van ijs terwijl er nergens in de omgeving sneeuw te bespeuren valt. Decennialang zaten wetenschappers door dit fenomeen met de handen in het haar. Hoe ijshaar ontstond, wist niemand. Tot ontdekt werd dat paddenstoelen er iets mee te maken hebben. In de dode takken zitten zwamvlokken die het hout geleidelijk aan opruimen. Bij dit afbraakproces, dat de zwam in gang zet, komt energie vrij. Hierdoor zijn de takken net iets

warmer dan hun omgeving. Het water dat bij dit proces in de ijskoude lucht vrijkomt, bevriest meteen en vormt ijshaartjes van 0,01 mm dik. De haartjes blijven groeien en worden soms wel 9 cm lang.

Het kriebelt bij de bosuil

Kriebels in de buik: een geval dat klassiek bij de lente hoort. Maar dat gaat niet op voor de bosuil. Die voelt het in de herfst kriebelen. Eenzame mannetjes roepen 's nachts om hun gebied af te bakenen en een vrouwtje te lokken. Tegen de kerstperiode zijn de paartjes gevormd en als er niets misloopt blijven de bosuilen voor de rest van hun leven samen. Ze eten veel muizen en die vinden ze ook in de winter. In muizenrijke jaren worden de eieren in februari gelegd en verlaten de kleine bosuultjes tegen eind april het nest. Ze blijven nog enkele maanden in de buurt van mama en papa en gaan dan hun eigen weg. In jaren met weinig muizen, leggen de uilen geen eieren en slaan ze een jaartje over.

Mannetjes roepen om hun gebied af te bakenen en een vrouwtje te lokken

2 Vriezen vlinders niet dood in de winter?

ANTWOORD: Vlinders die in het volwassen stadium overwinteren, zoals de citroenvlinder en de dagpauwoog, zijn goed bestand tegen de vrieskou. Ze maken zelfs een soort natuurlijke antivries aan die hen beschermt tegen temperaturen tot -10°C en meer. In zachte winters zijn overwinterende vlinders zelfs vatbaarder voor schimmels en ziekten. De citroenvlinder, die tussen 1990 en 2005 sterk achteruitging, vertoont na de voorbijge, frissere winters weer enig herstel. Laat het dus maar lekker vriezen!

3 Bestaan er winterbloeijs?

ANTWOORD: Jazeker. Denk maar aan sneeuwkllokjes die vaak in tuinen worden aangeplant of het klein hoefblad, een broertje van de paardenbloem. Eind januari, lang voor de bladeren van die plant te zien zijn, komen de gele bloemen al tevoorschijn. De hazelaar begint er nog vroeger aan. Rond Nieuwjaar kan je de mannelijke en vrouwelijke katjes al zien hangen. De bloemen zijn minuscule, maar daarom niet minder mooi. Vroeg bloeien heeft zijn voordeel: wanneer er nog geen bladeren aan de bomen staan, heeft de wind vrij spel om bloemen te bestuiven.

Tijd voor een quiz!

Wat hebben een giraf en een eland met elkaar gemeen? En welke vogel heeft de grootste ogen? Ontdek het nu zelf met het **Natuurquizboek met spelmodule**. Het boek bevat in totaal 1000 vragen, de spelmodule geeft je de juiste antwoorden en houdt de score bij. Kies zelf de vragen of laat de spelmodule beslissen. Geschikt voor 1 of 2 spelers. De spelmodule is makkelijk te bedienen.

Ledenprijs: 22,46 euro

www.natuurpunt.be/winkel

Harige vriendjes voor de kindjes

Te koud om buiten te spelen? Geen nood. Deze beestige handpoppen staan garant voor uren speelplezier. Haal de Europese wilde dieren in huis; de vos, de egel, de kikker en de eekhoorn. De handpoppen zijn 25 cm groot en je kan hun hoofd en armen bewegen.

Ledenprijs: 19,95 euro per handpop

www.natuurpunt.be/winkel

Beestjes zonder papa?

Net zoals bij mensen hebben babydieren een mama en een papa. Maar niet allemaal, zoals bij de dromedarisluis; een bladluis met een rare bult op de rug. Er bestaan geen mannetjes of jongens dromedarisluisen. Babyluisjes worden geboren uit hun mama en die zet wel 10 levende jongen per dag op de wereld. Dromedarisluisen vind je vooral in de herfst en de winter op wilgen. Tussen maart en augustus zie je ze nergens. Waar ze dan zitten is een mysterie.

2 kidsvragen aan de redactie

1 Hoe slapen egels tijdens de winterslaap?

ANTWOORD: Nadat egels zich in de herfst dik en rond gegeten hebben, gaan ze in winterslaap. Want in de winter zijn er maar weinig insecten te vinden, het belangrijkste voedsel van de egel. Ze verstopten zich in een warm nest onder een grote takkenhoop. Om zo lang mogelijk te kunnen slapen zonder op zoek te moeten gaan naar voedsel, verlagen ze hun hartslag van 125 naar 20 slagen per minuut. Hun lichaamstemperatuur daalt mee met de buitentemperatuur tot wel 4°C, zo koud als in de koelkast. Tegen de lente ontwaken de egels weer en gaan ze weer op pad.

2 Gaan kikkers dood als de tuinvijver bevroren is?

ANTWOORD: Sommige kikkers overwinteren in je vijver, in de modderlaag op de bodem, en ademen dan door de huid. Wanneer de vijver met sneeuw en ijs is bedekt, kan er geen daglicht meer doordringen en produceren waterplanten onvoldoende zuurstof. De vorming van moerasgassen tijdens de afbraak van dode bladeren gaat wel door. Als er te veel gas en te weinig zuurstof in het water zit, lopen de kikkers die op de bodem van de vijver overwinteren gevaar en kunnen ze stikken. Door in de herfst het slib op de bodem te verwijderen, kan zo'n drama vermeden worden.

Koken voor je tuinbezoekers: maak je eigen mezenbollen

Dit heb je nodig: 1 liter oude
(ongezouten) frituurolie, 1 zak
vogelvoer uit de Natuurpunt
Winkel, lege yoghurtpotjes.

Zo maak je ze: Verwarm de frituurolie en voeg al
roerend het zaadmengsel toe. Giet de
warme brij in de potjes. Leg daarin, voor
het stolt, een katoenen draad die ruim
uitsteekt zodat je de mezenbol
ergens aan kan ophangen. Zodra de
massa hard geworden is, kan je de
bollen uit de potjes halen en buiten
hangen. Kijk voor meer tips over vogels
voederen op www.natuurpunt.be/vogels

© Vivara

Monster gevonden in het bos

Deze zelfgemaakte monsters kwamen we onlangs tegen in
het bos. Zelf ook eentje maken? Neem een bolletje (natuur-
lijke) klei en zoek een boom met rare vormen in zijn schors.
Door de klei tegen de schors te duwen, krijgt je monster
gekke vormen. Ga in het bos op zoek naar ogen, oren en
haren. Laat je fantasie de vrije loop. Je
kan hem ook poten geven, die je kan
verstevigen met stokjes. Het enige
wat je nu nog moet doen, is een
leuk plaatsje vinden op de kast.

Hoe doe ik dit?

Bouw een wilgenhut

De winter is de perfecte periode
om knotwilgen te knotten. De
takken die van de bomen gehaald
worden, kan je gebruiken om een
huisje te bouwen. Om je
wilgenhut gemakkelijk te
maken, gebruik je verse takken
of bewaar je ze met hun voeten
in water. Knip alle zijtakjes af
zodat je enkel een lange tak
overhoudt. Graaf een cirkelvor-
mige geul van ongeveer 50 cm diep en plant om de 30 cm
een tak een beetje schuin in de grond. Vul de geul weer op
met grond en stamp hem goed aan. Bind de takken aan de
bovenkant samen en geef ze elke dag water tot ze sterk
genoeg zijn om voor zichzelf te zorgen. In het voorjaar zal
je hut vanzelf beginnen groeien.

Wil je liever een gevlochten wilgenhut maken?

www.natuurpunt.be/kids

Win!

Koning Winter is in het land. In de winter wordt
het al vroeg donker. Wil je toch nog in de tuin spelen en je handen vrij
hebben om een kamp te bouwen, dan mag deze coole Petzl Hoofdlamp niet
missen in je uitrusting.

Antwoord op de vraag "Wat is ijshaar?" en wie weet win jij een van de
6 Petzl Hoofdlampen van A.S Adventure! www.natuurpunt.be/win

Niet gewonnen? Niet getreurd! Bij A.S Adventure vind je die toffe lampen ook.

Echte Belgen

Harry woont in Zeebrugge. Elke dag pendelt hij naar Moeskroen; vaak zelfs meerdere keren per dag. Want Harry houdt van chips en in Moeskroen maken ze zijn lievelingsmerk. Meer dan 70 kilometer enkele reis voor chips, in vogelvlucht zo'n anderhalf uur. Na het eten gaat hij vaak zwemmen in de nabijgelegen waterzuiveringsbekkens. Soms bezoekt hij ook de kippenslachterij en de frietfabriek. Dat weten we allemaal dankzij de kleine GPS-zender op zijn rug. Want Harry is een kleine mantelmeeuw, één van de 27 meeuwen die gevolgd worden door het INBO (Instituut voor Natuur- en Bos Onderzoek). Van nature zijn meeuwen altijd al zwervers geweest. Nieuw is dat ze de laatste jaren hun blik eerder landinwaarts richten. Het gezonde eten zit misschien wel aan en in zee (garnaaltjes! verse vis! nestkuikens!), maar in het binnenland vind je ook heel wat lekkers. 't Is misschien niet

© Korneel Detailleur

Natuur in de stad: een contradictie? Niets is minder waar. Je vindt er gewone natuur op ongewone plaatsen. Er komen planten en dieren voor die vaak alleen in het warmere microklimaat van de stad kunnen overleven. Ga met open blik in de stad op zoek naar natuur en laat je verrassen. Door meeuwen bijvoorbeeld.

zo gezond (frietten! wit brood! pizzakorsten!) maar zoveel makkelijker te vinden! Waarom moeite doen als een snelle hap evenveel calorieën oplevert, of meer?

Meeuwen hebben dan misschien hun vaste adressen, ze houden ook hun ogen open voor nieuwe opportuniteiten. Eén meeuw die steil naar beneden wiegelt met een doordringend gekrijs, is voor alle andere meeuwen in de (vaak heel verre) buurt het teken dat er iets te rapen valt. Eén oud vrouwtje strooit brood voor de eendjes en binnen de kortste keren waan je je aan zee en vliegen de meeuwen je om de oren. Broeden doen ze nog in hun traditionele kolonies, maar de zilvermeeuw en de kleine mantelmeeuw worden in steden aan zee meer en meer gesignaleerd op platte daken van grote gebouwen, waar ze hun eigen privékiezelstrand-je verkiezen boven de drukte van een broedkolonie. Pendelen, junkfood, een appartement aan zee: echte Belgen, die meeuwen!

Een **rat** in de tuin

Ja, wij hebben een rat in de tuin, meer dan één waarschijnlijk. Dat zorgt voor gemengde gevoelens, zoals Respect, Aanvaarding en Tegenzin.

Tegenzin. Niemand wil ratten in de tuin. Wat zullen de mensen wel denken, zegt ook mijn vrouw. Ratten zijn vies, brengen vieze ziektes over. Ratten laten vettige urinesporen achter. Door onze neus te volgen, vonden we in onze garage achteraan in de tuin zo al een voorraadje leeg geknaagde okkernoten en een mooi nestje van papierstrookjes achter een palet. We kwamen telkens wel te laat om de eigenaar te betrappen.

Aanvaarding. We hebben kippen, onze burens ook. Zoveel voer lokt onvermijdelijk mee-etters, maar die bleven onzichtbaar. Tot de wildcam ons toonde wie er langskwam (juist, een rat), wanneer (na middernacht) en hoe (over de hoge draad en door een gat in het net dat dient om duiven te weren). Het verklaarde meteen ook wie

© Korneel Detaillieur

Je hoeft niet naar afgelegen natuurgebieden te trekken om kennis te maken met de natuur. Je trekt gewoon de achterdeur open en gaat op safari in eigen tuin! Wie de natuur een handje wil helpen, kan daarmee beginnen in de tuin, hoe klein die ook is. Vogels voeren en beloeren, een nestkast voor wilde bijen of koolmezen, een border vol bloemen voor de vlinders...maar wat met een rat?

aan de kippen hun staartveren knabbelde terwijl ze 's nachts op stok zaten! Het kippenhok is nu ratproof.

Respect. Want steeds weer zijn ze ons te slim af. Naast kippen hebben wij ook een horde tuincavia's. De zeugjes en beertjes wonen –om begrijpelijke redenen– in aparte verblijven in de tuin. Bij de zeugjes kwam plots een rat uit de grond tevoorschijn. Dat het een vrouwtje was, bleek overduidelijk uit haar gezegende toestand. Hoe wéét zo'n beest in welke ren het moet inbreken? Respect, dus. Ze heeft wel prompt gereageerd op ons uitwijzingsbevel. Het caviaperk is intussen ook ratproof. En de rat bracht haar jongen wellicht groot bij de burens, die meer kippen hebben dan wij en minder strikte veiligheidsvoorzieningen.

De nieuwe generatie ratten staat boeiende tijden te wachten: katten, een vos en sinds kort ook een steenmarter. Die kunnen een rat wel appreciëren.

Overwinterende dagpauwoog © Vilda/Jeroen Mertens

Overwintervlinder

Dichtgevouwen, ergens tegen een balk op zolder. Hij lijkt dood, maar zit eigenlijk in slaapmodus te wachten tot het opnieuw lente wordt. Een overwintervlinder verbruikt nagenoeg niets. Een dagpauwoog kan zo bijna een jaar oud worden, waar andere vlinders nauwelijks enkele weken leven. Een vlinder die maanden lang doodstil zit, is maar beter goed gecamoufleerd. 's Winters hebben vogels immers extra honger. In de vrije natuur zoekt een dagpauwoog hiervoor een boomholte op, de zwartbruine onderkant van de dichtgevouwen vleugels lijkt ongelooflijk sterk op dood hout, inclusief jaarringen! Voor hetzelfde geld is het echter ook een dood blad. Neem er een goed vergrootglas bij en je merkt dat het patroon opgebouwd is uit drie kleuren stippen: zwart, donkerbruin en lichtbruin. Het is als kijken naar een pointillistisch schilderij: mooi effect van ver, maar als je te dicht komt, zie je aparte

© Korneel Detailleur

Als je de natuur in close-up bekijkt, gaat er een nieuwe wereld voor je open. Een schier eindeloze variatie aan levensvormen, elk met hun eigenaardigheden. Stilstaan bij de kleine dingen des levens, je krijgt er nieuwe energie van. **Bekijk een overwinterende dagpauwoog eens van héél dichtbij.**

stippen. Wanneer je die stippen dan nog eens verder uitvergroot, blijken het rechthoekige schubben te zijn, met aan één kant enkele tanden en aan de andere kant een steeltje waarmee ze in een gaatje in de vleugel passen. De prachtige binnenkant van de vleugels, met de pauwogen, krijg je in de winter niet te zien. Let verder ook op de poten: twee paar is vier. Het derde, voorste pootpaar houdt hij zo dicht tegen de borst opgetrokken dat je ze niet ziet tussen de beharing. Met de kortere voorpoten poetst een dagpauwoog de antennes! Kijk ook eens naar de kop, met die halve bollen van facetogen en tussenin de opgerolde horlogeveer die de roltong is. Zodra de lente in het land is en de wilgenkatjes openbloeien, zal de dagpauwoog er als eerste bij zijn om die roltong uit te slaan na een lange winter vasten.

Peter De Ridder

Lampiris en Natuurpunt kiezen samen voor meer groen.

DA'S TOCH LOGISCH!

Sommige keuzes zijn zo **evident!**

De natuur beschermen is ook evident.

WORD KLANT

bij Lampiris en ontdek hoe je kan
meespelen voor meer natuur in Vlaanderen.

 Ga naar www.lampiris.be/natuurpunt

 Bel ons gratis nummer **0800 40 123**

BEN JE AL KLANT?

Ontdek dan op www.lampiris.be/natuurpunt
hoe je Natuurpunt kan steunen zonder
zelf één cent meer te betalen.

GROEN, BELGISCH EN GOEDKOPER

Partner van natuurpunt

Hirvi

Finkachels en tegelkachels

Ecologische warmte in uw huis

- Volledige verbranding
- Aangename stralingswarmte
- Geen onderhoud nodig
- Lange levensduur

Hirvi - Finkachels, tegelkachels en toebehoren

www.hirvi.be - info@hirvi.be - 0484/995 801

Testeltsesteenweg 36, 3201 Langdorp - Bezoek op afspraak.

op stap met... **Tom** **Meulemans**

Bio **Tom Meulemans**

Tom Meulemans staat aan het hoofd van Natuurpunt Boortmeerbeek, en dat betekent meer dan de natuur in duiken. Een kaas- en wijnavond bijvoorbeeld, zorgt voor bekendheid in de buurt. Op Café Natuurpunt kan iedereen zijn mening geven over de werking van de afdeling.

8u04

Een kaas- en wijnavond in goede banen leiden kan uiteraard niet met een lege maag, dus start ik mijn dag met een trip naar de bakker voor een stevig ontbijt. Ik neem ook meteen de broden mee die we vanavond zullen serveren bij de kaas.

13u49

Groenten en kaas snijden, dranken koud leggen, tafels schikken... Onze vrijwilligers doen het allemaal. Zo'n activiteit brengt niet alleen geld in het laatje, het versterkt ook de banden binnen onze groep. Het is eens iets anders dan tot je knieën in de modder staan.

17u26

De zaal loopt goed vol. Tussen het werken door probeer ik contacten te leggen en mensen warm te maken voor onze activiteiten. Ik ga tijdens het jaar ook graag eens iets drinken met nieuwe en oude vrijwilligers, dat leidt vaak tot nieuwe inzichten en goede ideeën.

19u34

Mijn dochter is ook van de partij op onze kaas- en wijnavond. Zij komt de JNM van Mechelen vertegenwoordigen. Voor het beheer van onze natuurgebieden werken we regelmatig met hen samen. Ze staan altijd opnieuw te springen om ons te helpen.

22u07

Wanneer de grootste drukte voorbij is, kunnen we beginnen afruimen en opkuisen. Het is altijd een hele opluchting als alles goed verlopen is. Het geeft ook enorm veel voldoening om al het verrichte werk te zien samenkomen. Die berg afwas kan er dan ook nog wel bij.

10u18

De volgende dag staat er alweer een activiteit op het programma: werkdag. Hier praten we wat na over de avond voordien. Samen buiten werken aan betere natuur, dat is uiteindelijk waar we het allemaal voor doen!

Foto's © Wim Dirckx

Word ook vrijwilliger bij Natuurpunt!

www.natuurpunt.be/vrijwilliger

Lof is voor de onnozelaar

Weg met de weemoed van de herfst. Laat de bladeren maar waaien en wegwezen. Ik wil de bomen kaal. Hoera voor

de maretak. Daar is hij weer, de stouterik van het bos. Wat er deze dagen allemaal tevoorschijn komt! Heksenbezems in de bomen! Vogelnesten overal! Wat ik eerst alleen in een oud boek kon lezen, hangt nu te kijk in de koude zon. Kom, Vriezeman-neke, kom. Hijg het land wit en bijt in mijn nieuwsgierige neus. Moeder aarde laat haar billen zien en de natuur staat in zijn onderlijf. Eindelijk!

Winter is het hoogseizoen van de beginnende vogelkijker. Drie jaargetijden lang heb ik gespied tot er koppijn was. Hier piepte iets. Daar kweekte wat. Het hele vogelrijk ritselde in het groen, regelde zijn zaakjes in het geniep. En over alle bomen heen lachte de groene specht mij uit: Huhuhu, ik zit hier. Eén groene specht heb ik deze zomer gezien. In ruil heb ik mij 100 keer laten bespotten.

De nachtegaal gunde mij een uitgeregend lied, een halve melodie en verder niets. Urenlang heb ik met één dichtgeknepen oog onder een boom gestaan, maar tevergeefs. De nachtegaal liet zich niet kennen. En de koekoek was ik meestal zelf.

Het leven is leuker zonder bladerdak. Weg met de weelde, zeg ik. Lof is voor de

Dit stukje gaat over de winter. En over hoe de winter het hoogseizoen is voor de beginnende vogelkijker.

PROFIEL An Olaerts

An Olaerts is freelance journalist en schrijft onder andere columns voor De Standaard Magazine. Daarnaast zit ze in het tweede jaar van de grote vogelcursus in Leuven. En heeft ze een tuin met twee kippen, die zich uiteindelijk nog het makkelijkst laten bekijken.

onnozelaar. Daar zit een puttertje, zei Marcel. Daar zit een klapekster, zei André. En de vogelbus stond nog op de parking of Eddy had al drie koperwieken gezien. Maar zodra ik de vedervrienden in het vizier kreeg sprongen ze op een andere tak, dieper in het groen. Ik word gek van zoveel groen, daarom dat ik de winter van harte welkom heet. Ik kan me toch niet eeuwig getroosten met die ene uil die overvloog in mei, wonderbaarlijk stil, met het silhouet van een blok hout. Het was een hoogtepunt, maar ik wil meer, te beginnen met minder bladeren.

Ik hoop op het blauw van ijsvogel. Ik kijk uit naar de coiffure van de kuifmees. En of iedereen eens vijf minuten kan stil zitten! Tot ik aan het wielte van mijn verrekijker heb gedraaid! De kans is groter in de winter. De winter heeft tenminste geduld met de beginnende vogelaar. Vorig jaar heb ik nog een barmsijs gezien, musachtig weliswaar, maar dan met cachet! Hij zat zo stil dat hij wel bevroren leek. Uiteraard is het spijtig voor de beestjes, de kou en de ontbering. Maar sommigen doen er hun voordeel mee: ik. Als ik dus in januari een gele kwikstaart zie, dan zal ik niet twijfelen. Ook al staat in mijn vogelboek dat de gele kwikstaart in Afrika overwintert. Er bestaan vast ook onnozele kwikstaarten, net zoals onnozele vogelaars.

An

WWW.VOGELWEEKEND.BE

1 & 2 februari

SCHRIJF
JE IN

Schrijf je nu al in en profiteer
van **15% korting**
in de Natuurpunt Webshop.

Verwen familie, vrienden **én de natuur.**

www.natuurpunt.be/winkel

een **origineel cadeau**
voor **Kerst of Nieuwjaar?**

€30
incl btw

Cosmeticapakket Weleda
Inclusief 12 m² natuur

€20
incl btw

Wijnset
inclusief 8 m² natuur

CADEAU-BON
€10 • €20 • €50

ACTIE WILD VAN SPOREN

Koop je een pakket met **alle drie** de gidsen
dan betaal je **nu slechts 39.99 euro.**

€19,99
€15,99
PER GIDS

VOGELZANG

150 vogels en hun geluiden

€31,45
incl btw

Vrieskou in beeld

In elk seizoen heeft de natuur haar charmes. Ook in de winter, wanneer er geen blad aan de bomen hangt en je soms liever niet te lang buiten blijft, is het volop genieten. Dieren die dichtbij eten zoeken, planten met opvallende vruchten of een spannend wandelingetje in de sneeuw. **Trotseer de vrieskou en geniet mee!**

ANNELEEN VAN THILLO

ILSE JACOBS

BART CAUWEL

ILSE JACOBS

JORIS LAMB

VERA DENKENS

KOEN HENDERICKX

ELS CHANTREL

ISIS VELDEMAN

NATHALIE SCHOFFELLEN

LUC GOVAERTS

FRANCOIS EENVAES

ILSE JACOBS

LAURENT HAEMELINCK

MIE MEEUWS

FOTO-OPROEP

Jouw foto in Natuur.blad?
Stuur lentebeelden door van
natuur dicht bij huis: in je tuin,
op je dak, in je straat...

www.natuurpunt.be/oproep

Heb je foto's van hier en nu?
Die post je op onze Facebook
wall. De mooiste beelden worden
elke week opgenomen in het
Photo Friday Album.

www.facebook.com/natuurpunt

22.12

Damme

**VOGELFESTIVAL:
VRIEZEGANZEN, DE AMBASSA-
DEURS VAN ONZE POLDERS**

Laat je verrassen door de vriezeganzen in de polders en het pitoreske Damme! Kinderanimatie, geleide wandelingen, en veel meer!

Zondag 22 december 2013, 9u30 - 17u

Aan de Markt van Damme

22.12 - 19.01. - 16.02.

Diksmuide (Woumen)

**EEND TWEE DRIE: WINTERGAS-
TEN SPOTTEN MET TELESCOOP**

Ervaren vogelspotters laten je meekijken door hun telescoop naar de duizenden kolganzen en smienten.

Zondag 22 december - Zondag 19 januari - Zondag 16 februari, 14u30 - 17u

Vogelkijkplatform - Noordbroekstraat - Woumen

Nooit te koud om te leren...

Altijd al klimaatgids willen worden? Of wil je alles weten over zoogdieren of vogels? Wil je graag je tuin natuurvriendelijk inrichten of is je droom een Grote Netewoud Verkenner te worden? Dan ben je bij ons aan het juiste adres. Voor elke vraag, passie of mysterie is er wel een cursus. Neem een kijkje op onze website voor het uitgebreide aanbod.

www.natuurpunt.be/cursus

5.01

Liedekerke

**GLÜHWEIN IN DE PALITSEBEEK-
VALLEI**

Wandelen langs de Palitsebeek en Pamelse Meersen.

Zondag 5 januari 2014, 9u30

Parking Zwembad Sportlaan

5.01

Herent

**FRISSE NEUZENWANDELING IN
BERTEMBOS EN EIKENBOS**

Kom mee uitwaaien na de feestdagen, drie natuurgidsen vertellen je over dit schitterend stukje natuur. We sluiten af met een natje en een droogje.

Zondag 5 januari 2014, 14u30

P- zuidkant station Veltem-Beisem

5.01

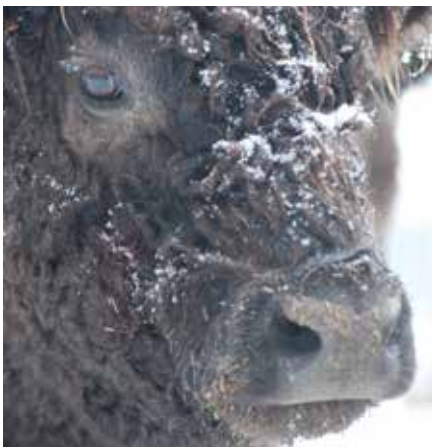
Hoboken

POLDERBORRELWANDELING

We wandelen het nieuwe jaar in. Daarbij genieten we van een Nieuwjaarsborrel en maken we kennis met het Salamanderpad en het openluchtklasje.

Zondag 5 januari, van 14u tot 17u

Infobord in de Scheldelei, tegenover Polderstadvijver, Hoboken

12.01

Diepenbeek

**FRISSE NEUZENWANDELING IN
DE MATEN**

Haal mee een frisse neus tijdens de wandeling door de Diepenbeekse Maten, mét warme drankstop

Zondag 12 januari, 14u

Parking Natuurgebied De Maten, Havenlaan, Diepenbeek

15.01

Lier

SNEEUWKLOKJESWANDELING

Wandeling via Anderstad naar de vallei van de Itterbeek. We eindigen met panenkoeken en Gageleer in het knusse Lierse begijnhof.

Zaterdag 15 februari, van 14u tot 17u

Brug over de Nete, Aarschotsesteenweg, Lier nabij CC De Mol

19.01

Kieldrecht (Beveren)

GANZONDAG IN DE PROSPER- EN DOELPOLDER

Een festijn voor vogelkijkers, natuurliefhebbers en iedereen met interesse in het Hedwige-Prosperproject.

Zondag 19 januari 2014, 10u - 17u

Infokeet Zoetenberm 6A, kruispunt van de Westlangeweg in Kieldrecht, Beveren.

19.01

Zingem

VOGELEN VOOR BEGINNERS

Vogeltocht door de Scheldevallei voor beginnende vogelkijkers en met bijzondere aandacht voor watervogels. Vergeet je verrekijker niet. Laarzen noodzakelijk!

Zondag, 19 januari, van 8u30 tot 11u30

Scheldebrug Zingem

2.02

Hasselt

HET GROTE VOGELWEEKEND

Werkwinkels cupcakes & voederbollen maken voor vogels, nestkasten timmeren en vogelverhaaltjes voor de kleintjes, in het kader van Het Grote Vogelweekend.

Zondag 2 februari, 14u

Bezoekerscentrum Domein Kiewit, Putvennestraat 112, Hasselt

2.02

Diksmuide (Woumen)

HET GROTE VOGELWEEKEND

Zie een vogelringer aan het werk, tuinvogelwandeling, vogelsnoeren maken, vogels spotten in kijktoren ...

Zondag 2 februari, van 14u tot 17u

BC De Otter, Iepersteenweg 56, Woumen

3.02

Hasselt

100% IJS - ANTARCTICA

Lezing voor kinderen én volwassenen waarbij Johan Lambrechts je meeneemt naar de koudste, ijzigste, winderigste en droogste plek ter wereld.

Maandag 3 februari, 20u

Bezoekerscentrum Domein Kiewit, Putvennestraat 112, Hasselt

14.02

Hoogstraten

VALENTIJSLEZING: FLIRTEN MET VALENTIJN

In onze tuinen en natuurgebieden vinden we voorbeelden van de meest uiteenlopende verleidingsstrategieën, die vaak verrassend herkenbaar zijn.

Vrijdag 14 februari, van 20u tot 22u30

BC De Klapekster, Kolonie 41, 2323 Wortel

Voor kinderen

Welke vogels vind je op jouw schoolplein?

Dit jaar organiseert Natuurpunt voor het eerst een tuinvogeltelling voor scholen. Alle scholen in Vlaanderen kunnen deelnemen op 30 en 31 januari. Het principe is hetzelfde: tel een halfuur lang de vogels op het schoolplein en geef dit door aan Natuurpunt. Alle deelnemende scholen kunnen een gratis educatief pakket downloaden. Met een beetje geluk wint jouw klas een prachtige prijs: het mega-vogel-voederpakket! www.vogelweekend.be

23.02

Tienen

WINTERWANDELEN LANGS TIENSE KOESTERSOORTEN

Wandeling via het nieuwe wandelpad de Rozendaalbeekvallei in. Er is een hapje en een drankje voorzien.

zondag 23 februari, 13u - 18u

Natuurpunthuis De Gors, Metselstraat 75, Vissenaken

14.03

Lebbeke

OOGJES DICHT EN SNAVELTJES TOE

Avond over het nachtleven van vogels

Vrijdag 14 maart, 20u

Jeugd ontmoetingscentrum -
Leo Duboisstraat 40 Lebbeke

Bekijk alle activiteiten op
**[www.natuurpunt.be/
agenda](http://www.natuurpunt.be/agenda)**

Het woord van de voorzitter

Dankzij de onvermoeibare inzet van velen mochten we onlangs het negentigduizendste lid van Natuurpunt verwelkomen. Een record. En een niet mis te verstane politieke boodschap. De Vlaming voelt zich erg betrokken bij de bescherming van natuur en landschap. Die betrokkenheid zal hopelijk ook merkbaar zijn in de programma's die de politieke partijen binnenkort voorstellen.

Ook nu al is politieke steun voor natuurbescherming van groot belang. Dat stellen we vast bij de wijziging van het natuurdecreet. Dat dreigde ons te treffen in de kerntaak waarin we excelleren: het beheren van natuurgebieden. Het zag er even naar uit dat er geen plaats meer zou zijn voor natuur die buiten de zones ligt die door Europa aangewezen werden. De Vlaamse Regering leek te zeggen: "we sluiten de natuur op en gaan daarbuiten verder alsof er met

Het recordaantal leden van Natuurpunt toont de betrokkenheid van de Vlaming bij natuurbescherming

de biodiversiteit en het landschap niets aan de hand is". Gelukkig kregen we steun van velen onder jullie en van een aantal politici die de natuur genegen blijven. Het voorstel kon nog worden bijgestuurd. Prioriteit geven aan onze Europese verplichtingen: daarmee gaan we volledig akkoord, net als met het inschakelen van privélandeigenaars om natuurdoelstellingen te bereiken. Maar dat mag niet ten koste gaan van gebieden met een andere, maar even belangrijke natuurwaarde. Gebieden, waar je een mooie wandeling kan maken. Het natuurdecreet ligt de komende weken in het Vlaams Parlement. Spreek zeker jouw verkozenen aan en vraag steun voor natuurbescherming.

Walter Roggeman

PS. We willen graag weten wat jij verwacht van het natuurbeleid in Vlaanderen. Vul daarom de grote natuurenquête in. Meer uitleg op pagina 12.

Dol op de natuur?

Surf naar www.natuurpunt.be en leer bij over wilde dieren, ontdek hoe jouw tuin een natuurgebied kan worden en neem deel aan onze acties en wedstrijden.

Volg ons op Facebook & Twitter voor een andere kijk op de natuur in onze omgeving! @MijnNatuurpunt

www.facebook.com/natuurpunt

Wil je Natuurpunt opnemen in je testament of een schenking doen? Neem dan contact op met Joost Verbeke. Joost.verbeke@natuurpunt.be, 0477-20 47 27

Lid worden of een lidmaatschap cadeau geven?

Stort 24 euro op BE17 2300 0442 3321 met vermelding "nieuw lid" www.natuurpunt.be/lidworden

Op zoek naar een origineel geschenk, een goede gids of uitbreiding van je excursiemateriaal? Dan ben je in onze webshop "Natuurpunt Winkel" aan het juiste adres. Bestellen kan online, via mail, per telefoon of fax. www.natuurpunt.be/winkel, winkel@natuurpunt.be t 015-43 16 88, f 015-27 46 74
Alle producten uit dit Natuurblad zijn te koop in de Natuurpunt Winkel.

Verhuisd? Vragen over je lidmaatschap?

Neem contact op met onze ledenadministratie, 015-29 72 17 of ledenservice@natuurpunt.be

Ledenvoordeel

Fiets- en wandelbeurs 2014: korting voor onze leden

Op 18 & 19 januari 2014 vindt in de Nekkerhal in Mechelen opnieuw de leukste beurs voor fietsers en wandelaars plaats. Leden van Natuurpunt kunnen gratis een kortingbon van 2 euro downloaden.

www.natuurpunt.be/ledenvoordelen.

We kunnen via Facebook ook enkele gratis tickets uitdelen. Hou onze pagina in het oog!

Froggy

ecological

Goud, niets minder

Als allereerste schoonmaakproduct in Europa, heeft Froggy Lemon Badkamerreiniger de prestigieuze Cradle to Cradle CertifiedCM Gold-award behaald !

Het mooiste bewijs dat Froggy efficiënte producten ontwikkelt die bovendien ook voldoen aan de strengste milieunormen en dit doorheen hun volledige levenscyclus.

Het Cradle to Cradle® principe vereist dat de gebruikte materialen veilig en volledig worden opgenomen in de biosfeer of op een kwalitatieve wijze worden hergebruikt. Voor Froggy Lemon Badkamerreiniger de gouden certificering kreeg, werd een grondige analyse uitgevoerd van :

- de geselecteerde materialen
- de mate waarin die gerecycleerd worden
- het energie- en waterverbruik
- de impact op het milieu van de productcyclus
- de sociale impact van de productiemethoden.

Froggy blijft de pionier op het vlak van ecologisch verantwoorde innovatie. Onze realisaties op het vlak van globale duurzaamheid worden erkend door talrijke certificaten. We zijn dan ook zeer trots op deze nieuwe gouden medaille.

Cradle to Cradle® is een geregistreerd handelsmerk van McDonough Braungart Design Chemistry LLC.

&

= **Natuurlijk duurzaam !**

www.ecofroggy.be

Kleine modderkruiper herleeft dankzij waterzuivering

Halfweg de jaren '90 was het voortbestaan van de kleine modderkruiper in Vlaanderen ernstig bedreigd. In die mate zelfs dat de soort en zijn habitat in 1996 beschermd werden via de habitatrichtlijn. Met succes, want de soort heeft kunnen standhouden. Aquafin deed echter meer dan de natuurlijk habitat van de kleine modderkruiper in stand houden.

Dankzij de uitbouw van de rioolwaterzuiveringsinfrastructuur langs de Grote Nete en de IJzer en natuurlijk de aanwezigheid van een geïsoleerde kleine restpopulatie, is deze vroeger bedreigde vissoort langzaam maar zeker de Vlaamse binnenwateren aan het heroveren.

WATERKWALITEIT STERK VERBETERD

De uitbreiding van het verspreidingsgebied van de kleine modderkruiper is geen toeval. De voorbije 15 jaar heeft Aquafin de rioolwaterzuiveringsinstallatie gebouwd in Heist-op-den-Berg en de installaties van Itegem, Hulshout, Westerlo en Geel grondig gerenoveerd.

Al deze inspanningen hebben ervoor gezorgd dat er vandaag meer afvalwater gezuiverd wordt waar dit vroeger ongezuiverd of slecht gezuiverd in de Grote Nete belandde. Een verbetering van de waterkwaliteit is hierdoor haast vanzelfsprekend.

GROOT VERSCHIL DANKZIJ AQUAFIN

Ook voor de IJzer heeft Aquafin het verschil gemaakt. Dankzij de nieuwe rioolwaterzuiveringsinstallaties in Roesbrugge, Watou, Vleteren, Kortemark en Vlamertinge en de renovatie van de installaties in Woumen, Poperinge en Ieper heeft de IJzer vandaag een goede biologische kwaliteit. De verbeterde waterkwaliteit heeft de kansen gecreëerd voor de kleine modderkruiper om zich vanuit Frans-Vlaanderen opnieuw te verspreiden naar die plaatsen waar hij verdwenen was.

